DET DANSKE FILMINSTITUTS BIBLIOTEK

EVANGELIEMANDENS LIV

PROGRAMMER CREDITS MM.

1914.

26.

EVANGELIE-MANDEN'S LIV

Folkeskuespil i 3 Akter, 65 Afd.

Forfattet og iscenesat af

HOLGER-MADSEN

Optaget af

NORDISK FILMS Co.

I Hovedrollen:

Vald. Psilander

Om denne Film vil man bruge Sprogets stærkeste Lovord — og med Rette! Thi det er en **enestaaende god Film.** Det er ikke dette eller hint Optrin, der trænger sig frem i Forgrunden: det er Helhedsindtrykket, der er saa overvældende godt, og det er først og fremmest **Evangeliemanden selv — Vald. Psilander.**

PERSONERNE:

John Redmond, kaldet Evangeliemanden ..... Hr. **Vald. Psilander**
Bankdirektør Redmond, hans Fader..... Hr. **Fr. Jacobsen**
Mrs. Redmond, hans Moder ..... Fru **Augusta Blad**
Billy Sanders..... Hr. **Birger v. Cotta Schönfeld**
Nelly Gray, Syerske..... Frk. **Alma Hinding**
En letlevende Dame ..... Fru **Else Frølich**

AFDELINGERNE:

1. Evangeliemanden taler.
2. Den lyttende Folkeskare.
3. En Urostifter.
4. „Han har siddet i Tugthuset det halve af sit Liv".
5. „Ja, du har Ret".
6. I Kafé „Den grønne Kakadue".
7. Nelly haanes for sin Tro.
8. Evangeliemandens Besøg.
9. „Charley med Jernnæven".
10. Et Kup forberedes.
11. Planerne.
12. Billy vil ikke være med.
13. En Flugt.
14. Efter ham.
15. Evangeliemanden som Befrier.
16. Opløbet spredes.
17. Hjemme hos Evangeliemanden.
18. „Hør mit Livs Historie; maaske du kan tage Lære af den".
19. Familieidyl.
20. Vennen!
21. I Danselokalet.
22. Den Skønne!
23. En bugnende Tegnebog.
24. Alene to.
25. Skyggebilledet.
26. Den næste Dag.
27. . . . som Deres gode Ven gør jeg Dem opmærksom paa Deres Søns Udskejelser . . .
28. En ublid Opvaagnen.
29. Vist bort fra Hjemmet!
30. Moderens sidste Farvel til sin Søn.
31. Om Aftenen i Danselokalet.
32. Han fortæller hende om Faderens Strenghed.
33. Ikke Penge nok!
34. Kvindens Falskhed!
35. Vennen . . .
36. En Strid og et Skud.
37. Død!
38. Politiet hentes.
39. „Det var John!"
40. Forhøret.
41. Et bedrøveligt Gensyn.
42. Dømt paa Indicier.
43. I Fængslet.
44. Fra Fængslets Kirke.
45. Mrs. Redmond paa Sygelejet.
46. . . . din Fader er død, men mig vil Gud give Lov til at leve, at jeg kan kysse din Pande og fortælle dig, at jeg aldrig har tvivlet om din Uskyld . . .
47. Fængselspræsten faar Sagen genoptaget.
48. Johns Ven i Forhør.
49. „Saa sig da Sandheden. For Guds Skyld!"
50. Tilstaaelsen.
51. Atter en fri Mand.
52. Ved Moderens Dødsleje.
53. Alene i Verden.
54. „Saaledes maatte Gud kæmpe med mig syndefulde Menneske!"
55. Et Aftenmaaltid.
56. Først Bordbøn.
57. Nelly Gray er træt af Livet.
58. Tørresnoren!
59. Det banker.
60. Evangeliemanden bryder Døren op.
61. Tilbage til Livet og Lykken.
62. . . . der er større Glæde over en Synder . . .
63. Og Evangeliemanden talte atter til Folkeskaren.
64. Den tidligere Urostifter.
65. Evangeliemanden.

Under de buskede Øjenbryn gløder et Par brændende Øjne. Hele Skikkelsen aander, trods dens mægtige Kraft, Fred og Mildhed . . . saaledes fremtræder Evangeliemanden for Tilskueren. Og saaledes erobrer Vald. Psilander Publikum med Storm og gør Filmen til en af dem, man ser 2 Gange.

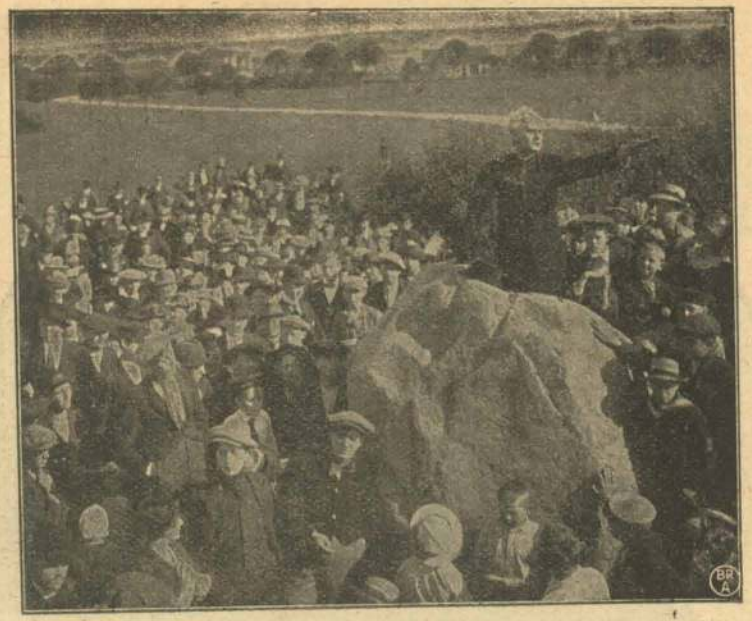

„Evangeliemanden" taler.

Evangeliemandens Liv.

I en stor, offentlig Park i Hovedstaden. En Skare fattige Mennesker er samlet om en høj, sortklædt Mand, der forkynder Evangeliet for alle, som gider staa stille for at høre paa ham. Det er John Redmond. Han imponerer ved en smuk, harmonisk udviklet Skikkelse. Det smukke, regelmæssige og skægløse Ansigt er omgivet af en lysende Glorie af hvidt Haar. Under et Par buskede, mørke Øjenbryn gløder et Par brændende Øjne. Hele Skikkelsen aander, trods dens mægtige Kraft, Fred og Mildhed.

Næsten alle lytter med andægtig Ro til Lægprædikantens Tale. Blot nogle unge Mennesker af Apachetypen morer sig med at afbryde ham og sige dumme Vittigheder. Navnlig Billy Sanders, en ung Fyr paa 19 Aar, er ivrig. Hans Kæreste, en lille Syerske, Nelly Gray, søger at holde ham tilbage. Hun føler sig selv mægtig tiltrukken af den Kraft, som synes at udgaa fra Redmonds Skikkelse.

Samme Aften kommer Lægprædikanten ned i den berygtede Knejpe „Den grønne Kakadue", hvor han træffer Nelly og Billy i Selskab med nogle Udskud af Byens laveste Bærme. Nelly bliver haanet af de Banditter, som hører til Beværtningens Stamgæster, fordi hun har ladet sig paavirke af Lægprædikantens „Præk". John Redmond kommer i rette Tid til at befri hende for Overlast af disse skrækkelige Bøller.

„Slaa — om De tør!"

Bandens Hovedmand, der lyder Tilnavnet „Charley med Jernnæven", har planlagt et Indbrud, hvortil han har Brug for Billy som Hjælper. Men Billy, der har set Nelly gaa bort med Redmond, er begyndt at fortryde sine Uartigheder mod ham. Alvorlige Tanker om mangt og meget, som Billys forhærdede Forbrydersjæl hidtil ikke har ofret nogen Opmærksomhed, er vakt til Live, og han nægter rent ud at udføre sin Part af den Forbrydelse, Charley har planlagt. Af Frygt for de Følger, hans Opsætsighed muligvis kan drage efter sig, søger han Tilflugt hos Lægprædikanten, der viser sig i Besiddelse af Herkuleskræfter. Med nogle faa, velrettede Slag slaar han Kæmpen Charley til Jorden.

Redmond tager Billy med sig hjem. Højt oppe bor han, med Udsigt over den By, hvis Proletariat han elsker. Billy

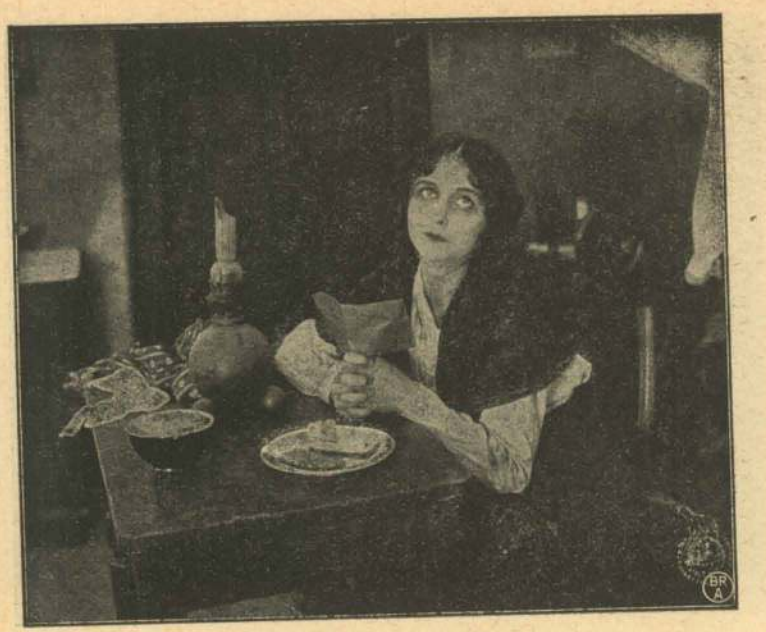

I dybe Tanker.

ser sig forundret om i den Lejlighed, Lægprædikanten bebor. Dette mærkelige Menneske med de fine Ansigtstræk og de hvide, aristokratiske Hænder bor i et tarvelig udstyret Værelse. Paa Væggene hænger bibelske Billeder. Paa Gulvet ligger et Par Haandvægte.

— Til en sund Sjæl hører et sundt Legeme! forklarer Lægprædikanten. I den lange Nat, de to Mænd sidder sammen, fortæller John Redmond sin Livshistorie, fortæller, hvordan det gik til, at han blev troende.

Forkælet af en altfor godhjertet Moder havde han som ungt Menneske udviklet sig til en Døgenigt og en Ødeland, der søgte slette Kvinders Selskab. Han var bleven jaget hjemmefra. Var derefter paa Indicier bleven idømt mange Aars Fængsel for et Mord, som en anden var Skyld i. Under Paavirkning af Fængselspræsten — en hjertelig og human Mand — var de religiøse Følelser hos ham bleven vakt tillive. Fængselspræsten, der troede paa hans Uskyld, havde udvirket, at hans Sag blev genoptaget med det Resultat, at John Redmond var bleven frikendt, medens den virkelig Skyldige havde indtaget hans Plads i Fængslet. I sidste

Fristerinden!

Øjeblik naaede han hjem til Moderen for at fortælle hende om Frikendelsen og derefter lukke hendes trætte Øjne.

„Saa sig dog Sandheden!“

Forenede i Troen!

John Redmond har endt sin Fortælling. Med et forklaret Smil tilføjer han:

— Saaledes maatte Gud kæmpe med mig syndefulde Menneske, før han naaede ind til mit Hjerte!

Billy bøjer skamfuld Hovedet.

Næste Morgen opsøger John Redmond og Billy den lille Nelly Gray. Sorgen over Billys Fordærvelse og Kvalerne med at tjene det nødvendige til Brødet har formørket hendes Sind. Livet har tabt al Tillokkelse for hende. Hun staar netop i Begreb med at gøre Ende paa en byrdefuld Tilværelse, da John og Billy kommer til hende. Hun ser forundret fra den ene til den anden. Saa forstaar hun alt og griber Billys Haand. Livet har faaet ny Værdi for hende.

Men John Redmond smiler lykkeligt. Thi:

„Der er større Glæde i Himmerig over een Synder, der omvender sig, end over 99 Retfærdige, som ikke have Omvendelse behov".

REKLAMETRYKKERIET BUSCH & PETERSEN AARHUS

The Candle and The Moth.

A Great "NORDISK" Drama in 3 Reels

FEATURING

MISS ELSA FROLICH
and VALDEMAR PSILANDER.

Fascinated by the "Firefly."

Produced and Exclusively Controlled by

THE NORDISK FILM CO., LTD.,

(EXCLUSIVE DEPARTMENT)

25 CECIL COURT, LONDON, W.C.

Telephone—Gerrard 6172. Telegrams—Norfilcom, London.

The Parson and the Bully.

THE CANDLE AND THE MOTH.

DRAMA IN THREE PARTS.

Characters :

JOHN RAYMOND (Lay Preacher) VALDEMAR PSILANDER
MRS. RAYMOND (His Mother) ... AUGUSTA BLAD
MARY (The "Firefly") ... ... ELSA FROLICH
NELLY GREY (A Dressmaker) ... ALMA HINDING

Burger of Cotta Schönberg ??

THE lay preacher, John Raymond, was popular in his parish, in spite of the fact (which everybody knew) that he had once been a common convict. Yet some of the reprobates in the crowd to whom he preached from his open-air pulpit would have none of

him. "Why listen to him?" they said. "He is worse than we are. He has spent half his life in prison." It was only too true, but his redemption was destined to be the redemption of others.

One evening, in the bar of "The Green Parrot," a ruffian was planning a burglary, and intended that young Charlie should take part in it. But the lad had been touched by the parson's words, and endeavoured to escape. The big bully and his confederates chased him down the street, but were intercepted by the Rev. John Raymond, who knocked the assailants right and left. Then he took Charlie home to his humble lodgings, and told him a story which was destined to change the boy's future life, and Nelly, Charlie's sweetheart, whom the preacher had also tried to protect from her evil environment, was likewise to reap the benefit of this sermon in pictures.

HIS STORY.

The Rev. John Raymond in his younger days had been a member of a certain gay set, and his conduct had broken his father's heart. Women and wine had been his ruin, and towards the end of his mad career

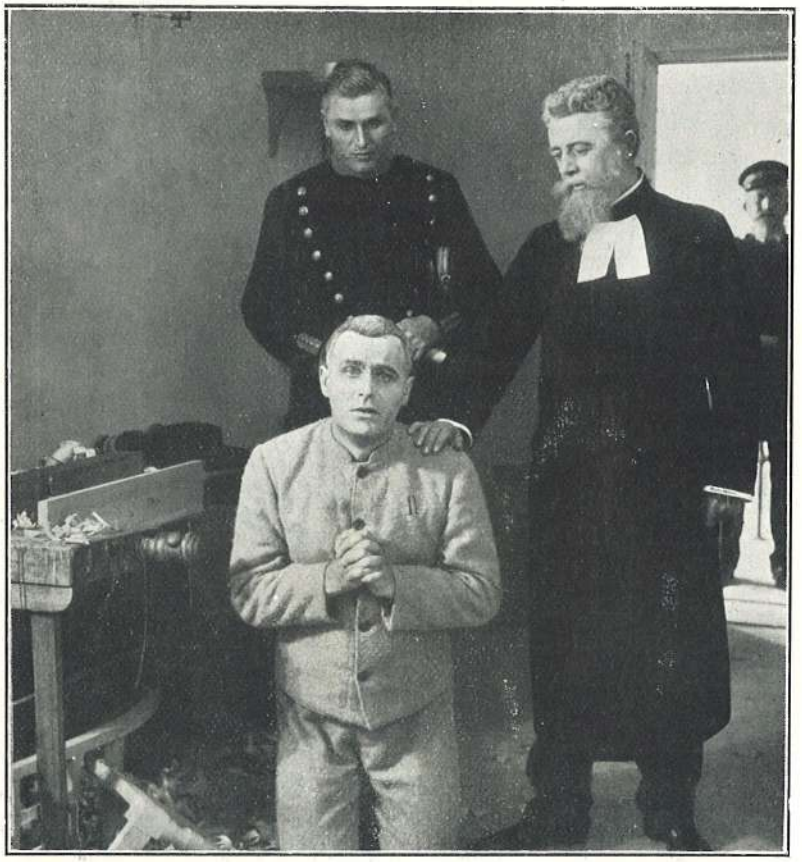

Convict No. 11 receives the news that he is to be released from prison.

he found himself in the clutches of a gay woman, known as the "Firefly." Coming home one night the worse for wine, he was ordered out of the house by his father, and in desperation returned to the siren who had charmed him. But he found her in the arms of another, and in his mad jealousy he turned on the pair. In the struggle a pistol went off, and shot the "Firefly" to the heart. But it was not Raymond's pistol. The other man, in aiming at him, had hit her. Nevertheless Raymond was arrested and, accused by his rival of the deed, was sent to penal servitude. The shock killed his father, and left his mother sorrowing for the rest of her days.

In prison he worked out his salvation. The chaplain, touched by his case, was instrumental in getting a new trial, and at this tribunal the guilt was brought home to the right man. Gaining his release from prison, Raymond was just in time to hear his old mother's last dying words of forgivenes.

The scene changes. We are back again in the lay preacher's room where Charlie has listened awestruck to the story. "Let my history be a lesson to you," says the preacher, and after a frugal meal they return to

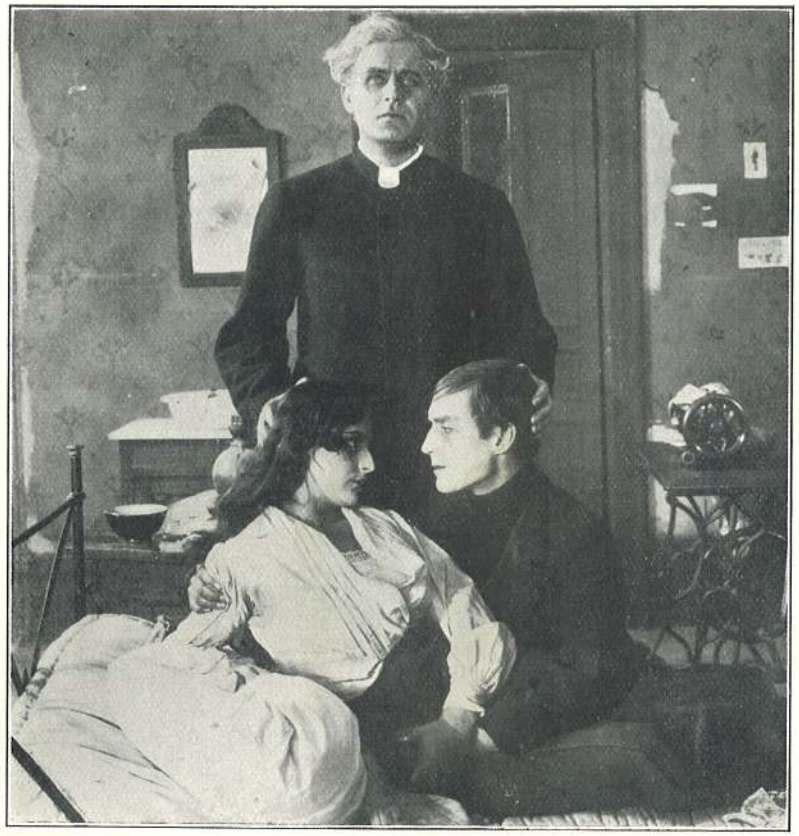

A good word at the right time often bears good fruit.

seek out Nelly. Desperate and in poverty, the poor little dressmaker is on the point of taking her life. But the timely intervention of the good man changes her thoughts, and in a few kindly words he gives her hope again. The scene fades as Raymond, who has come through great tribulations, blesses her and Charlie, whose speedy union we are left to forsee.

E. T. Heron & Co., 9 & 11 Tottenham Street, W.

Der Apostel der Armen

Drama in 3 Akten.

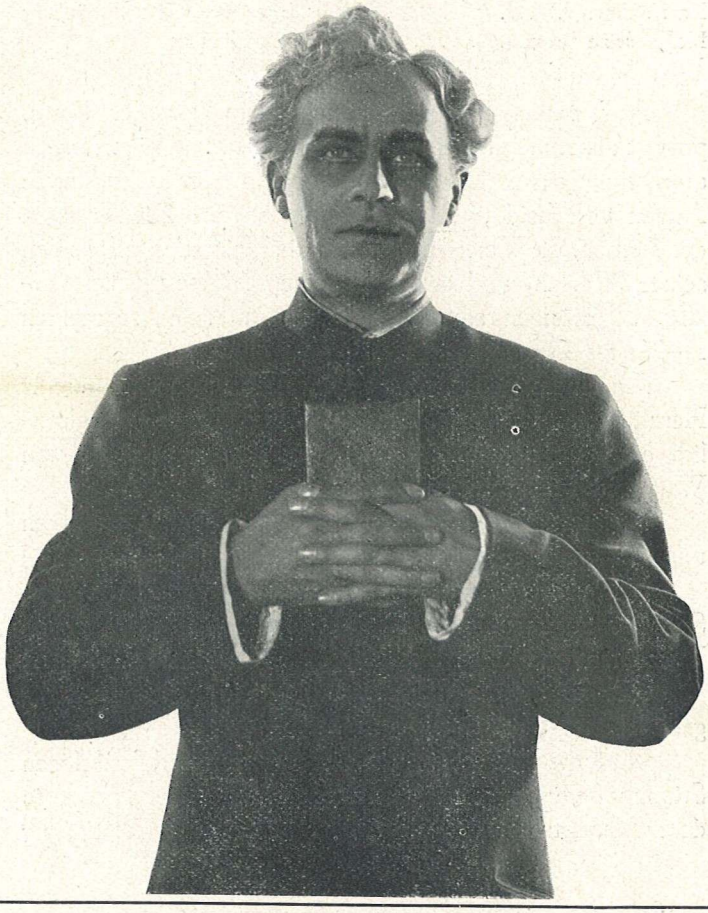

Nordische Films Co.
G. m. b. H.

Der Apostel der Armen

Drama in 3 Akten.

PERSONEN:

Johannes Wagner, der Apostel der Armen	Herr Valdemar Psilander
Bankdirektor Wagner, sein Vater	Herr Frederik Jacobsen.
Frau Wagner, seine Mutter .	Frau Augusta Blad
Löwenstein, Geldverleiher . .	Herr Robert Schyberg
Stella Dorini, Schauspielerin .	Frau Else Frölich
Karl Sanden	Herr Birger von Cotta-Schönberg
Nelly, seine Braut	Frl. Alma Hinding

Auf einem Findlingstein, draußen vor der Stadt, predigt allsonntäglich ein seltsamer Mensch. Weiße Locken umrahmen ein mildes Antlitz, dessen große leuchtende Augen von Leid und Überwindung sagen. Die Ärmsten der Armen, die Vertriebenen und die Heimatlosen lauschen seinen Worten, und wenn er seine schlichte Kanzel verläßt, so drängen sie sich zu ihm, um seine segnenden Hände zu küssen.

An einem Feiertage, als seine Worte von besonderer Herzlichkeit und Wärme durchstrahlt scheinen, dringt plötzlich eine junge scharfe Stimme zu ihm empor, die von Wut und Haß und Empörung zittert.

»Glaubt ihm nicht! Im Gefängnis hat er gesessen und ein größerer Sünder ist er als wir alle!«

Vergebens versucht ein blasses, zartes Mädchen den Sprecher zu beruhigen. Da antwortet in einem Ton voll Verzeihen und Erbarmen der Priester seinem Ankläger:

»Er spricht die Wahrheit! Aber ich habe unschuldig gebüßt!«

Und die Menschen, die dieser klaren und furchtlosen Stimme bedingungslos vertrauen, beugen das Haupt in dem Bewußtsein, daß dort über ihnen eine Erinnerung wach wird, an deren schmerzlicher Tiefe gemessen ihr eigenes kleines Weh zu einem Nichts zusammenschrupft.

Es ist Abend geworden. In einer düsteren Hafenschenke sitzt mitten in Qualm und Rauch der junge Zweifler vom Morgen. — — Neben ihm wilde, verdächtige Gesellen und das blasse schöne Mädchen, das

nach der entweihten Andacht, Tränen im Auge, des Armenapostels Hände küßte, als könne sie damit die Kränkung auslöschen. Nellys schmales Gesicht trägt die Spuren hoffnungslosen Grames. Nacht für Nacht harrt sie in dieser furchtbaren Umgebung neben Karl Sanden aus, verzweifelt bemüht, ihn vor dem Schlimmsten zu

bewahren. Heute trinkt er wieder so beängstigend viel und beantwortet ihre Warnungen mit Spott.

Da öffnet sich die Tür, und Johannes Wagner tritt herein. Nelly empfängt ihn mit leuchtendem Blick, Karl begrüßt ihn mit einem halb höhnischen, halb hochmütigen Lächeln. Da schaut ihn der Apostel lange an und vor dem heiligen forschenden Ernst des Priesters senkt der trotzige Junge in stummer Scheu die Lider. Reglos läßt er es geschehen, daß Johannes Wagner die weinende Nelly vor den wüsten Schimpfworten der betrunkenen Männer schützt und sie aus der Schenke hinausführt. Erst als die Tür sich hinter Beiden schließt, erwacht er aus seiner Erstarrung. Eine fremde, seltsame Macht hebt ihn plötzlich aus der dumpfen Atmosphäre menschlicher Niederung in reine helle Luft empor. Voll Ekel reißt er sich von seinen Kameraden los und flüchtet als sie ihn bedrohen, in die dunkle Nacht hinaus, dem Armenapostel nach, von dessen Hoheit und Macht er Rettung und Obdach erhofft. Und sein Vertrauen täuscht ihn nicht. Wagner nimmt seinen Verleumder in Schutz. Hoch aufgerichtet erwartet er die Verfolger und staunend erkennt sein Schützling, daß in dem geschmähten Priester die Kraft und Kühnheit eines Helden lebt!

Da wandelt sich sein Haß in leidenschaftliche, bewundernde Liebe.

Der Apostel der Armen bringt den erschöpften Jüngling in seine Wohnung, wo er ihn labt und erquickt und ihm im Angesicht der großen schimmernden Stadt die Geschichte seines Lebens erzählt.

Als einziger, verwöhnter Sohn reicher Eltern ergibt er sich einem müßigen, inhaltslosen Genußleben. Er macht Schulden, die der Vater immer unwilliger bezahlt. Umsonst versucht die Mutter, den Lebenswandel des geliebten Sohnes zu beeinflussen, Johannes hat nur ein Ziel, die Gunst einer berühmten Schauspielerin zu gewinnen, um mit diesem Triumph in der Gesellschaft zu prunken und seine Eitelkeit in ihrem Besitz und ihrer Schönheit zu sonnen.

Aber all seine ehrgeizigen Pläne erfahren ein jähes Ende. In der Gewißheit, daß nur Mangel und Not ihn noch bessern können, weist der Vater Johannes aus dem Hause und entzieht ihm jegliche Unterstützung. Der

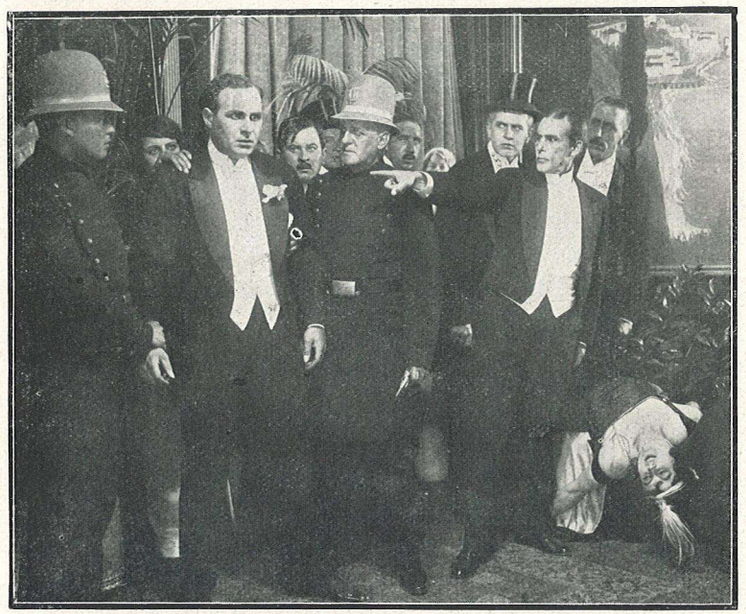

Abschied von der tiefgebeugten Mutter bricht den Stolz des mißratenen Sohnes völlig. In seiner verzweifelten Stimmung flüchtet er sich zu Stella Dorini, in der Hoffnung, daß sie, um deretwillen er Glück und Ehre aufs Spiel gesetzt hat, seine Aufopferung erkennen und belohnen wird.

In der Gesellschaft der Geliebten findet er den verhaßtesten Rivalen, einen Geldverleiher, in dem Johannes

zu spät den Verführer sieht, der seinen Leichtsinn gewinnsüchtig und gewissenlos ausbeutete. Die Entdeckung, daß auch in Stellas Augen Geld schwerer wiegt als Herzensgüte und edle Gesinnung, erfüllt Johannes mit unbeschreiblicher Bitterkeit. Er fordert in heftigem Ton Rechenschaft von seinem Rivalen, und als dieser als einzige Antwort die Pistole zieht, stürzt sich Johannes in besinnungsloser Wut auf ihn. Der Schuß geht los und trifft . . die Schauspielerin, die sterbend zu Boden sinkt. Der Mörder bezichtigt den unschuldigen Johannes, und da Anschein und Tatsachen gegen den verstoßenen Sohn sprechen, wird er zu lebenslänglichem Zuchthaus verurteilt.

Unter den Zuhörern der Schwurgerichtssitzung befinden sich die Eltern des Unseligen, doch nur die Mutter erwidert Johannes, flehende Blicke. Sie allein glaubt an seine Unschuld, der Vater wendet das finstere Gesicht in tiefer Scham zur Seite.

Das sind die Bilder, die Johannes in seine furchtbare Einsamkeit mitnimmt. In dem öden Einerlei seiner Tage und unter der Last unsäglicher seelischer Pein würde er zugrunde gehen, wenn nicht gerade aus diesem Dunkel eine neue Sonne zu ihm emporstiege. Schon längst entschwundener Kinderglaube kehrt zu ihm zurück und die Gefängnisandachten werden eine nie versiegende Quelle der Tröstung und Aufrichtung für ihn.

Da trifft ihn die Nachricht, daß sein Vater in Gram gestorben sei, und wieder umfängt ihn dunkle, lichtlose Nacht. In dieser Stunde schneidenden Weh's tritt der Gefängnisgeistliche dem armen Sträfling nahe und nimmt die Überzeugung mit sich fort, daß ein Mensch, der so empfindet und so qualvoll leidet, nimmer schuldig sein kann. Aber erst, als der eigentliche Mörder eines neuen Vergehens wegen verhaftet wird, vermag er die Wiederaufnahme des Verfahrens durchzusetzen. Anfangs leugnet der Angeklagte, aber vor dem Blick seines Opfers, aus dem soviel Hoheit, Ernst und Leidüberwinden strömt, sinkt er schuldbewußt zusammen und gesteht.

Nach langen Jahren trauriger Gefangenschaft öffnen sich die Kerkermauern vor Johannes Wagner. Des Gehens noch ungewohnt, scheu und schwankend, betritt er in Begleitung des Geistlichen das elterliche Haus. Als die kranke Mutter ihren Sohn endlich wieder in ihren Armen hält, vermag das schwache Herz die Fülle des Glücks nicht mehr zu ertragen . . . . Aber auch am Sterbelager der Mutter ballen sich die Hände des Sohnes nicht mehr in ohnmächtigem Zorn gegen das Geschick . . . sie falten sich nur noch zu stillem Gebet . . . . . .

Die Morgendämmerung bricht über die Stadt herein, als Johannes Wagner seine Erzählung beendet. In stillem Sinnen schreitet der Jüngling an seiner Seite durch enge dumpfe Gäßchen zur Wohnung Nellys. Er kommt zur rechten Zeit, denn das arme Mädchen hat nach einer schlaflosen Nacht keinen anderen Ausweg aus ihrem qualvollen Dasein gefunden, als den Weg, der in die Schatten des Todes führt. Da tritt der Apostel der Armen in ihre Kammer, an seiner Hand der Geliebte. Einen Augenblick schaut Nelly ihn zweifelnd an, dann erkennt sie, daß seine Seele für immer dem guten, ernsten Streben gewonnen ist . . und sinkt auf-jauchzend an seine Brust. — —

Wenn nun der Apostel der Armen von seinem Steine herab von der Güte Gottes predigt, ruht sein Blick auf zwei glücklichen Gesichtern, die in stiller Andacht zu ihm empor gewandt sind.

NORDISCHE FILMS Co.

G. M. B. H.

BERLIN SW. 48, Friedrichstraße 225
Telephon: Lützow, 3143, 3144 Tel.-Adr.: Nordfilm

DÜSSELDORF, Graf Adolf-Straße 20
Telephon: 4446 Tel.-Adr.: Nordfilm

MÜNCHEN, Paul Heyse - Straße 9
Bayrische Filmvertriebs - Gesellschaft
Telephon: 50472, 50476 Telegr.-Adr.: Bayernfilm

Buchdruckerei RICHARD FALK Berlin W 66

Lægprædikanten.

Personerne:
John Redmond.....Herr Valdemar Psilander
Bankdirektør Redmond, hans Fader..Herr Frederik Jacobsen
Mrs.Redmond, hans Moder.....Fru Augusta Blad
Billy Sanders.....Herr Birger von Cotta Schønberg
Nelly Gray, Syerske.....Frk. Alma Hinding

I en stor offentlig Park i Hovedstaden. En Skare fattige Mennesker er samlet om en høj, sortklædt Mand, der forkynder Evangeliet for alle, som gider staa stille for at høre paa ham. Det er John Redmond. Han imponerer ved en smuk, harmonisk udviklet Skikkelse. Det smukke regelmæssige og skægløse Ansigt er omgivet af en lysende Glorie af hvidt Haar. Under et Par buskede mørke Øjenbryn gløder et Par brændende Øjne. Hele Skikkelsen aander, trods dens mægtige Kraft, Fred og Mildhed.

Næsten alle lytter med andægtig Ro til Lægprædikantens Tale. Blot nogle unge Mennesker af Apachetypen morer sig med at afbryde ham og sige dumme Vittigheder. Navnlig Billy Sanders, en ung Fyr paa 19 Aar, er ævrig. Hans Kæreste, en lille Syerske Nelly Gray, søger at holde ham tilbage. Hun føler sig selv mægtig tiltrukken af den Kraft, som synes at udgaa fra Redmonds Skikkelse.

Samme Aften kommer Lægprædikanten ned i den berygtede Kneipe, "Den grønne Kakadue", hvor han træffer Nelly og Billy i Selskab med nogle Udskud af Byens laveste Bærme. Nelly bliver haanet af de Banditter, som hører til Beværtningens Stamgæster, fordi hun har ladet sig paavirke af Lægprædikantens "Præk". John Redmond kommer i rette Tid til at befri hende for Overlast af disse skrækkelige Bøller.

Bandens Hovedmand, der lyder Tilnavnet "Charley med Jernnæven", har planlagt et Indbrud, hvortil han har Brug for Billy som Hjælper. Men Billy, der har set Nelly gaa bort med Redmond, er begyndt at fortryde sine Uartigheder mod ham. Alvorlige Tanker om

mangt og meget, som Billy's forhærdede Forbrydersjæl hidtil ikke har ofret nogen Opmærksomhed, er vakt til Live, og han nægter rent ud at udfører sin Part af den Forbrydelse, Charley har planlagt. Af Frygt for de Følger, hans Opsætsighed muligvis kan drage efter sig, søger han Tilflugt hos Lægprædikanten, der viser sig i Besiddelse af Herkuleskræfter. Med nogle faa, velrettede Slag slaar han Kæmpen Charley til Jorden.

Redmond tager Billy med sig hjem. Højt oppe bor han, med Udsigt over den By, hvis Proletariat han elsker. Billy ser sig forundret om i den Lejlighed, Lægprædikanten bebor. Dette mærkelige Menneske med de fine Ansigtstræk og de hvide, aristokratiske Hænder bor i et tarvelig udstyret Værelse. Paa Væggene hænger bibelske Billeder. Paa Gulvet ligger et Par Haandvægte.

- Til en sund Sjæl hører et sundt Legeme! forklarer Lægprædikanten. I den lange Nat de to Mænd sidder sammen, fortæller John Redmond sin Livshistorie, fortæller, hvordan det gik til, at han blev troende.

Forkælet af en altfor godhjertet Moder havde han som ungt Menneske udviklet sig til en Døgenigt og en Ødeland, der søgte slette Kvinders Selskab. Han var bleven jaget hjemmefra. Var derefter paa Indicier bleven idømt mange Aars Fængsel for et Mord, som en anden var Skyld i. Under Paavirkning af Fængselspræsten - en hjertelig og human Mand - var de religiøse Følelser hos ham bleven vakt tillive. Fængselspræsten, der troede paa hans Uskyld, havde udvirket, at hans Sag blev genoptaget med det Resultat, at John Redmond var bleven frikendt, medens den virkelig Skyldige havde indtaget hans Plads i Fængslet. I sidste Øjeblik naaede han hjem til Moderen for at fortælle hende om Frikendelsen og derefter lukke hendes trætte Øjne.

John Redmond har endt sin Fortælling. Med et forklaret Smil tilføjer han:

– Saaledes maatte Gud kæmpe med mig syndefulde Menneske, før han naaede ind til mit Hjerte!

Billy bøjer skamfuld Hovedet.

Næste Morgen opsøger John Redmond og Billy den lille Nelly Gray. Sorgen over Billy's Fordærvelse og Kvalerne med at tjene det nødvendige til Brødet har formørket hendes Sind. Livet har tabt al Tillokkelse for hende. Hun staar netop i Begreb med at gøre Ende paa en byrdefuld Tilværelse, da John og Billy kommer til hende. Hun ser forundret fra den ene til den anden. Saa forstaar hun alt og griber Billy's Haand. Livet har faaet ny Værdi for hende.

Men John Redmond smiler lykkeligt. Thi:

"Der er større Glæde i Himmerig over een Synder, der omvender sig, end over 99 Retfærdige, som ikke have Omvendelse behov".

oooooooooooOOOoooooooooo

(Translation from the original programme for the Nordisk Film-produktion "The Candle and the Moth",1915)

507

The Candle and the Moth.

A Great "Nordisk" Drama in 3 Reels.

Featuring

Dir: HOLGER-MADSEN

Miss Elsa Frolich

and Valdemar Psilander

Produced and Exclusively Controlled by

THE NORDISK FILM CO.,LTD.

(Exclusive Department)

25 Cecil Court,London W.C.

Telephone - Gerrard 6172 Telegrams - Norfilcom,London

- - - - - - - - - - - - - - - -

THE CANDLE AND THE MOTH

Drama in Three Parts.

Characters:

John Raymond (Lay Preacher) - - - Valdemar Psilander
Mrs.Raymond (His Mother) - - - - - - Augusta Blad
Mary (The "Firefly") - - - - - - - - Elsa Frolich
Nelly Grey (A Dressmaker) - - - - - -Alma Hinding

The lay preacher,John Raymond,was popular in his parish,in spite of the fact (which everybody knew) that he had once been a common convict.Yet some of the reprobates in the crowd to whom he preached from his opne-air pulpit would have none of him."Why listen to him?" they said."He is worse than we are.He has spent half his life in prison". It was only too true,but his redemption was destined to be the redemption of others.

One evening,in the bar of "The Green Parrot",a ruffian was planning a burglary,and intended that young Charlie should take part in it.But the lad had been touched by the parson's Words,and endavoured to escape.The big bully and his confederates chased him down the street but were intercepted by the Rev.John Raymond,who knocked the assailants right and left.Then he took Charlie home to his humble lodgings and told him a story which was destined to change the boy's future life,and Nelly,Charlie's sweetheart,whom the preacher had also tried to protect from her evil enviroments,was likewise to reap the benefit of this sermon in pictures.

His Story.

The Rev.John Raymond in his younger days had been a member of a certain gay set,and his conduct had broken his father's heart.Women and wine had been his ruin,and towards the end of his mad career he found himself in the clutches of a gay woman,known as the "Firefly".Coming home one night th worse for wine,he was ordered out of his house by his father,and in desperation returned to the siren who had charmed him.But he found her in the arms of another,and in his mad jealousy he turned on the pair.In the struggle a pistol went off,and shot the "Firefly" to the heart.But it was not Raymond's pistol.The other man, in aiming at him,had hit her.Nevertheless Raymond was arrested an accused by his rival of the deed,was sent to penal servitude.The shock killed his father,and left his mother sorrowing for the rest of her days.

In prison he worked out his salvation.The chaplain,touched by his case, was instrumental in getting a new trial,and at this tribunal the guilt was brought home to the right man.Gaining his release from prison,Raymond was just in time to hear his old mother's last dying words of forgiveness.

The scene changes.We are back again in the lay preacher's room where Charlie has listened awestruck to the story."Let my history be a lesson to you,"says the preacher,and after a frugal meal they return to seek out Nelly.Desperate and in poverty,the poor little dressmaker is on the point of taking her life.But the timely intervention of the good man changes her thoughts,and in a few kindly words he gives her hope again.The scne fades as Raymond,who has come through great tribulations,blesses her and Chalie,whose speedy union we are left to forsee.

- - - - - - - - - - - - - - - - -

Le prêcheur d'Évangiles.

Personnages:

Jean Redmond, appelé "le prêcheur d'Evangiles .... M. Valdemar Psilander
Redmond, directeur de la banque de X, son père ..... M. Frederik Jacobsen
Madame Redmond, sa mère ..... Mme Augusta Blad
Billy Sanders ..... M. v. Cotta Schönberg
Nelly Gray, couturière ..... Mlle Alma Hinding

Dans un grand parc public de la capitale. Une foule de gens pauvres est assemblée autour d'un homme de haute taille, vêtu de noir qui leur prêche l'Evangile, et l'écoutant attentivement. C'est Jean Redmond. Il impose par sa belle stature harmoniquement développée, son beau et régulier visage entièrement rasé et sa tête entourée d'une auréole de cheveux d'argent. Sous ses sourcils bruns, flambent deux yeux brûlants. Toute sa personne, malgré la force puissante qu'elle présente, respire la paix et la douceur.

Presque tous écoutent avec recueillement la parole du prédicateur; seuls quelques jeunes gens au type d'apache s'amusent à l'interrompre par des lazzi, et spécialement Billy Sanders un jeune garçon de 19 ans. Sa maîtresse Nelly Gray une petite couturière, cherche à le retenir. Elle se sent elle-même attirée par la puissance qui se dégage de la personne de Redmond.

Le même soir, le prédicateur vient dans le célèbre estaminet "Le cacatois vert" où il trouve Nelly et Billy en société de quelques racailles de la plus basse lie du peuple. Ces bandits, habitués du lieu, maltraitent Nelly parce qu'elle s'est laissée influencer par le sermon du prédicateur. Jean Redmond arrive à temps pour la délivrer des violences de ces affreux voyoux.

Le chef de la bande, surnommé "Charley au poing de fer" a projeté un cambriolage pour lequel il a besoin de l'assistance de Bil-

D E R A P O S T E L D E R A R M E N.

Drama in 3 Akten.

Personen:

Johannes Wagner, der Apostel der Armen	Herr Valdemar Psilander
Bankdirektor Wagner, sein Vater.	Herr Frederik Jacobsen
Frau Wagner, seine Mutter	Frau Augusta Blad
Karl Sanden	Herr v.Cotta Schönberg
Nelly, seine Braut	Frl. Alma Hinding

Auf einem Findlingsstein draussen vor der Stadt predigt allsonntäglich ein seltsamer Mensch. Weisse Locken umrahmen ein mildes Antlitz, dessen grosse leuchtende Augen von Leid und Ueberwindung sagen. Die Aermsten der Armen, die Vertriebenen und die Heimatlosen lauschen seinen Worten, und wenn er seine schlichte Kanzel verlässt, so drängen sie sich zu ihm, um seine segnenden Hände zu küssen.

An einem Feiertage, als seine Worte von besonderer Herzlichkeit und Wärme durchstrahlt scheinen, dringt plötzlich eine junge scharfe Stimme zu ihm empor, die von Wut und Hass und Empörung zittert. "Glaubt ihm nicht! Im Gefängnis hat er gesessen und ist ein grösserer Sünder als wir alle!" Vergebens versucht ein blasses, zartes Mädchen den Sprecher zu beruhigen. Da antwortet in einem Ton voll Verzeihen und Erbarmen der Priester seinem Ankläger: "Er spricht die Wahrheit! Aber ich habe unschuldig gebüsst!" Und die Menschen, die dieser klaren und furchtlosen Stimme bedingungslos vertrauen, beugen das Haupt in dem Bewusstsein, dass dort über ihnen eine Erinnerung wach wird, an deren schmerzlicher Tiefe gemessen ihr eigenes kleines Weh zu einem Nichts zusammenschrumpft.

Es ist Abend geworden. In einer düsteren Hafenschenke sitzt mitten in Qualm und Rauch der junge Zweifler vom Morgen. Neben ihm

wilde, verdächtige Gesellen und das blasse schöne Mädchen, das nach der entweihten Andacht, Tränen im Auge, des Armenapostels Hände küsste, als könne sie damit die Kränkung auslöschen. Nellys schmales Gesicht trägt die Spuren hoffnungslosen Grames. Nacht für Nacht harrt sie in dieser furchtbaren Umgebung neben Karl Sanden aus, verzweifelt bemüht, ihn vor dem Schlimmsten zu bewahren. Heute trinkt er wieder so beängstigend viel und beantwortet ihre Warnungen mit Spott.

Da öffnet sich die Tür, und Johannes Wagner tritt herein. Nelly empfängt ihn mit leuchtendem Blick; Karl begrüsst ihn mit einem halb höhnischen, halb hochmütigen Lächeln. Da schaut ihn der Apostel lange an und vor dem heiligen forschenden Ernst des Priesters senkt der trotzige Junge in stummer Scheu die Lider. Reglos lässt er es geschehen, dass Johannes Wagner die weinende Nelly vor den wüsten Schimpfworten der betrunkenen Männer schützt und sie aus der Schenke hisausführt. Erst als die Tür sich hinter Beiden schliesst, erwacht er aus seiner Erstarrung. Eine fremde, seltsame Macht hebt ihn plötzlich aus der dumpfen Atmosphäre menschlicher Niederung in reine helle Luft empor. Voll Ekel reisst er sich von seinen Kameraden los und flüchtet als sie ihn bedrohen, in die dunkle Nacht hinaus, dem Armenapostel nach, von dessen Hoheit und Macht er Rettung und Obdach erhofft. Und sein Vertrauen täuscht ihn nicht. Wagner nimmt seinen Verleumder in Schutz. Hoch aufgerichtet erwartet er die Verfolger, und staunend erkennt sein Schützling, dass in dem geschmähten Priester die Kraft und Kühnheit eines Helden lebt!

Da wandelt sich sein Hass in leidenschaftliche, bewundernde Liebe.

Der Apostel der Armen bringt den erschöpften Jüngling in seine Wohnung, wo er ihn labt und erquickt und ihm im Angesicht der grossen schimmernden Stadt die Geschichte seines Lebens erzählt:

DER APOSTEL DER ARMEN.

Als einziger, verwöhnter Sohn reicher Eltern ergibt er sich einem müssigen, inhaltslosen Genussleben. Er macht Schulden, die der Vater immer unwilliger bezahlt. Umsonst versucht die Mutter den Lebenswandel des geliebten Sohnes zu beeinflussen; Johannes hat nur ein Ziel, die Gunst einer berühmten Schauspielerin zu gewinnen, um mit diesem Triumpf in der Gesellschaft zu prunken und seine Eitelkeit in ihrem Besitz und in ihrer Schönheit zu sonnen.

Aber all seine ehrgeizigen Pläne erfahren ein jähes Ende. In der Gewissheit, dass nur Mangel und Not ihn noch bessern können, weist der Vater Johannes aus dem Hause und entzieht ihm jegliche Unterstützung. Der Abschied von der tiefgebeugten Mutter bricht den Stolz des missratenen Sohnes völlig. In seiner verzweifelten Stimmung flüchtet er sich zu Stella Dorini, in der Hoffnung, dass sie, um deretwillen er Glück und Ehre aufs Spiel gesetzt hat, seine Aufopferung erkennen und belohnen wird.

In der Gesellschaft der Geliebten findet er den verhasstesten Rivalen, einen Geldverleiher, in dem Johannes zu spät den Verführer sieht, der seinen Leichtsinn gewinnsüchtig und gewissenlos ausbeutete. Die Entdeckung, dass auch in Stellas Augen Geld schwerer wiegt als Herzensgüte und edle Gesinnung, erfüllt Johannes mit unbeschreiblicher Bitterkeit. Er fordert in heftigem Ton Rechenschaft von seinem Rivalen, und als dieser als einzige Antwort die Pistole zieht, stürzt sich Johannes in besinnungsloser Wut auf ihn. Der Schuss geht los und trifft ---- die Schauspielerin, die sterbend zu Boden sinkt. Der Mörder bezichtigt den unschuldigen Johannes, und da Anschein und Tatsachen gegen den verstossenen Sohn sprechen, wird er zu lebenslänglichem Zuchthaus verurteilt.

Unter den Zuhörern der Schwurgerichtssitzung befinden sich die Eltern des Unseligen, doch nur die Mutter erwidert Johannes' flehende Blicke. Sie allein glaubt an seine Unschuld; der Vater

wendet das finstere Gesicht in tiefer Scham zur Seite.

Das sind die Bilder, die Johannes in seine furchtbare Einsamkeit mitnimmt, in dem öden Einerlei seiner Tage und unter der Last unsäglicher seelischer Pein würde er zu Grunde gehen, wenn nicht gerade aus diesem Dunkel eine neue Sonne zu ihm emporsteige. Sein längst entschwundener Kinderglaube kehrt zu ihm zurück, und die Gefängnisandachten werden eine nie versiegende Quelle der Tröstung und Aufrichtung für ihn.

Da trifft ihn die Nachricht, dass sein Vater in Gram gestorben sei, und wieder umfängt ihn dunkle, lichtlose Nacht. In dieser Stunde scheidenden Weh's tritt der Gefängnisgeistliche dem armen Sträfling nahe und nimmt die Ueberzeugung mit sich fort, dass ein Mensch, der so tief empfindet und so qualvoll leidet, nimmer schuldig sein kann. Aber erst als der eigentliche Mörder eines neuen Vergehens wegen verhaftet wird, vermag er die Wiederaufnahme des Verfahrens durchzusetzen. Anfangs leugnet der Angeklagte, aber vor dem Blick seines Opfers, aus dem soviel Hoheit, Ernst und Leidüberwinden strömt, sinkt er schuldbewusst zusammen und gesteht.

Nach langen Jahren trauriger Gefangenschaft öffnen sich die Kerkmauern vor Johannes Wagner. Des Gehens noch ungewohnt, scheu und schwankend betritt er in Begleitung des Geistlichen das elterliche Haus. Als die kranke Mutter ihren Sohn endlich wieder in ihren Armen hält, vermag das schwache Herz die Fülle des Glücks nicht mehr zu ertragen. Aber auch am Sterbelager der Mutter ballen sich die Hände des Sohnes nicht mehr in ohnmächtigem Zorn gegen das Geschick. Sie falten sich nur noch zu stillem Gebet.

Die Morgendämmerung bricht über die Stadt herein, als Johannes Wagner seine Erzählung beendet. In stillem Sinnen schreitet der Jüngling an seiner Seite durch enge dumpfe Gässchen zur Wohnung Nellys. Er kommt zur rechten Zeit. Denn das arme Mädchen hat nach

einer schlaflosen Nacht keinen anderen Ausweg aus ihrem qualvollen Dasein gefunden, als den Weg, der in die Schatten des Todes führt. Da tritt der Apostel der Armen in ihre Kammer; an seiner Hand der Geliebte. Einen Augenblick schaut Nelly ihn zweifelnd an; dann erkennt sie, dass seine Seele für immer dem guten, ernsten Streben gewonnen ist, und sinkt aufjauchzend an seine Brust.

Wenn nun der Apostel der Armen von seinem Steine herab von der Güte Gottes predigt, ruht sein Blick auf zwei glücklichen Gesichtern die in stiller Andacht zu ihm empor gewandt sind.

NORDISK FILMS COMPAGNI

DER APOSTEL DER ARMEN.

einer schlafiosen Nacht keinen anderen Ausweg aus ihrem qualvollen
Dasein gefunden, als den Weg, der in die Schatten des Todes führt.
Da tritt der Apostel der Armen in ihre Kammer; an seiner Hand der
Geliebte. Einen Augenblick schaut Nelly ihn zweifelnd an; dann er-
kennt sie, dass seine Seele für immer dem guten, ertpaten Streben
gewonnen ist, und sinkt anbetend an seine Brust.

Wenn nun der Apostel der Armen von seinem Stelne herab von der
Liebe Gottes predigt, ruht sein Blick auf zweifelhaften Gestalten
die in stiller Andacht zu ihm empor gewandt sind.

ly. Mais celui-ci qui a vu Nelly s'éloigner avec Redmond commence à regretter sa grossièreté envers lui. Des pensées sérieuses, sur lesquelles l'âme de criminel endurci de Billy ne s'est jamais arrêtée, s'éveillent en lui, et il refuse purement et simplement son concours dans le crime projeté par Charley. De crainte des suites que son insubordination pourrait entrainer, il cherche un refuge auprès du prédicateur qui est doué d'une force herculéenne. Celui-ci, par quelque coups bien appliqués, met Charley à terre.

Redmond emmène Billy chez lui. Il demeure à un étage élevé avec vue sur la ville dont il aime le prolétariat. Billy est étonné de voir le logement du prédicateur. Cet homme remarquable aux traits fins et aux mains blanches aristocratiques occupe une chambre modestement meublée. Aux murs sont accrochées des images bibliques. Sur le plancher reposent une paire d'haltères.

Dans un corps sain habite une âme saine! explique le prédicateur. Pendant la nuit Jean Redmond raconte à Billy son histoire, comment il s'est fait qu'il est devenu croyant.

Gâté par une mère trop faible il était devenu un mauvais sujet et un dissipateur , recherchant la société des mauvaises femmes. Il avait été chassé de la maison paternelle. Puis, sur des indices il avait été condamné à de nombreuses années de prison pour un meurtre dont il n'était pas coupable. Sous l'influence de l'aumonier de la prison, un homme cordial et humain, ses sentiments religieux s'étaient réveillés. L'aumonier, qui croyait à son innocence, avait réussi à faire réviser son procès, et Jean Redmond avait été acquitté tandis que le vrai coupable avait pris sa place en prison. Il arrivait chez sa mère juste à temps pour lui faire part de sa libération et pour lui fermer les yeux.

Jean Redmond a fini de raconter sa vie. Avec un sourire radieux il ajoute: "Die devait ainsi combattre avec moi, homme rom-

pli d'iniquité, avant d'arriver à mon coeur!

Billy honteux, incline la tête.

Le lendemain Jean Redmond et Billy vont trouver la petite Nelly Gray. Le chagrin qu'elle éprouve de la dépravasion de Billy et la peine qu'elle a pour gagner son pain quotidien ont assombri son coeur. La vie a perdu tout attrait pour elle. Elle est justement sur le point de mettre fin à cette existence pesante quand Jean et Billy arrivent chez elle. Son regard étonné va de l'un à l'autre. Alors elle comprend tout et saisit la main de Billy. La vie renait pour elle.

Mais Jean Redmond sourit heureux, car:

"Il y a plus de joie dans le ciel pour un pécheur repenti que pour 99 justes."

A/S NORDISK FILMS CO.

COPENHAGUE

BERLIN. LONDRES. NEW YORK. PARIS.
VIENNE. BUDAPEST. MOSCOU.
BARCELONE. SOFIA.

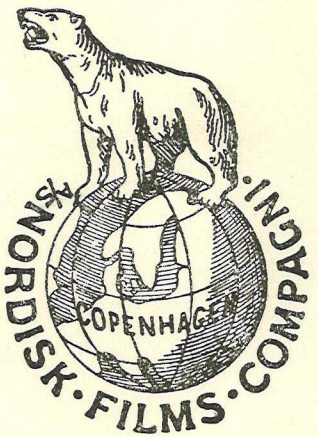

EVANGELIEMANDENS LIV

eller: LÆGPRÆDIKANTEN

Prod.: Nordisk Films Co., 1914.
Instr. og manus.: Holger-Madsen.
Foto: M. Clausen.
Medv.: Valdemar Psilander (John Redmond, kaldet Evangeliemanden), Frederik Jacobsen (Bankdirektør Redmond, hans fader), Augusta Blad (Mrs. Redmond, hans moder), Birger v. Cotta Schönberg (Billy Sanders), Alma Hinding (Nelly Grey, syerske), Else Frølich (en letlevende dame), Svend Kornbeck (»Charley med jernnæven«), Robert Schyberg (vennen), Carl Schenstrøm (bandemedlem).
Premiere: 18.2.1915 i Panoptikonteatret.

Det er langt den bedste Film Nordisk Films Co. endnu har udsendt!

Ovenstående citat er hentet fra det af »Nordisk Films Co.« udsendte program til filmen »Evangeliemandens Liv«, og man kan i dag tilføje, at det meget vel kan være rigtigt.

Men lad os først se på historien, der foregår i et eller andet engelsksproget land: En ung »apache«, Billy, håner en vækkelsesprædikant, der taler i en offentlig park. Prædikanten er smuk og statelig med bølgende hvidt hår og faste, brændende øjne. Han kommer samme aften ned i en knejpe, »Den grønne Kakadue«, hvor han træffer den unge mand og dennes kæreste Nelly i selskab med en skrækkelig samling udskud. Nelly er ikke ganske upåvirket af prædikantens ord og også Billy begynder at tvivle på værdien af den tilværelse, han fører. Da banden planlægger et kup og vil inddrage Billy i forehavendet, søger han at trække sig ud af det, og af frygt for korporlig afstraffelse må han søge tilflugt hos Evangeliemanden, der med overraskende lethed slår bøllen »Charley med Jernnæven« til jorden. Evangeliemanden inviterer Billy hjem til sig, og han fortæller her den unge mand om sit liv. Som ung levede han i sus og dus i selskab med letlevende damer. Moderen forkælede ham over alle grænser — uden at han derfor bebrejder hende noget — og han idømmes en lang fængselsstraf for et mord, en anden har begået. Under opholdet i fængslet dør faderen (af sorg!) og moderen bliver meget syg. Han angrer og omvendes til den kristne tro, hvilket får fængselspræsten til at søge hans sag genoptaget (retspraksis anno 1914?). Under den påfølgende retssag bryder den virkelige morder

sammen og tilstår, og vor helt bliver løsladt i tide til at kunne nå hjem og lukke sin moders øjne for stedse. Det var straffen for udskejelserne. Evangeliemanden slutter beretningen med at advare Billy: »Tag ved lære af min historie!«. Sammen opsøger de Billys forlovede Nelly, der netop står i begreb med at tage livet af sig. Hun reddes fra sit frygtelige forehavende, og Evangeliemanden giver dem sin velsignelse medens de knælende lover hinanden og himlen troskab.

☆

Vi har her en historie, der stedvis bevæger sig uden for de vante »Nordisk Films«-rammer, aristokratiet. Ganske vist kommer hovedpersonen, Evangeliemanden, fra dette selskab, men han bryder ud af det og foretrækker at virke blandt samfundets lavere lag. Enkelte danske film havde tidligere indtaget en medmenneskelig holdning også over for den jævne befolkning, men det var i reglen foregået på den måde, at en ond repræsentant for det gode selskab blev god også mod medlemmerne af andre samfundsklasser eller måske ligefrem adopterede et barn fra en af disse klasser og dermed beviste sit samfundssind. Og så har vi da her en morale, der siger, at man bør angre sine synder og leve af at forkynde troen. Det kan man, hvis ens fader var bankdirektør som afdøde Redmond, men hvad skal Billy og den stakkels Nelly leve af? Og hvordan skal den fattige Billy fra rendestenen kunne tage ved lære af en historie om en playboys liv og levned, fald og genkomst? De fleste vil sikkert kalde historien naiv og skematiserende — i øvrigt meget lig mange af vore dages såkaldt »store« og »voksne« amerikanske dramaer — og den adskiller sig også kun på det nævnte punkt fra de fleste af datidens sujetter for film og folkeligt teater. Filmens interesse ligger da også væsentlig i *Holger-Madsens* ret overdådige eksperimenteren med de tekniske hjælpemidler. Den er først og fremmest en klar demonstration af hans sans for lyssætning. Han spiller på hele det forhåndenværende register, og det er især lykkedes ham at udnytte sidelyset med megen forståelse for dets effekt i scener af mediterende eller patetisk indhold. Således har han i scenerne med *Valdemar Psilander* som Evangeliemanden stående ved det store vindue ud mod havnen med held formået at gøre netop vinduet til et symbol på kontakten med højere magter, på åndens flugt fra storbyens smuds og fristelser mod de rene tanker, ligesom havnen nedenfor vinduet bliver udfaldsporten til et nyt og bedre liv. At man så i dag kan smile ad disse idealer og kalde dem ved forskellige nedsættende betegnelser, afhængigt af hvilken bevægelse eller ideologi man bekender sig til, er sådan set uden betydning i denne ene forbindelse, nemlig at fortælle en historie ved hjælp af filmen. Det psykologiske skema, som vi finder det i »Evangeliemandens Liv«, var ikke samtidens filmskabere og filmpublikum fjernt. Man foretrak de store linier med tydelig vægt på de vitale afsnit og de væsentlige idéer, og omvendelsen fra ondt menneske til godt menneske var som her ofte synonym med omvendelsen til den kristne tro. Man kunne kalde det en konvention. Holger-Madsen har da heller ikke interesseret sig for historien udover at tækkes *Ole Olsens* krav om »opium for folket«. Hans agt har tilsyneladende været gennem den at skabe sig mulighed for afprøvning af forskellige idéer vedrørende filmkunstens tekniske udvikling, som f. eks. legen med lyset.

Næsten lige så påfaldende som brugen af lys er Holger-Madsens evne til at skabe milieu. En lille ting som lysreklamen uden for vinduet får straks tilskueren til at forestille sig storbyen med dens flitterstads og glimmer, og derfra er det ikke vanskeligt at ræsonnere videre med hensyn til, hvad der ligger bag denne glans. Evangeliemandens værelse giver tydeligt tilskueren fornemmelsen af renhed, streng selvbeherskelse og puritansk livsførelse. Alt er enkelt og jævnt, og måltidet gøres til et ritual, der næsten råber bønnen om det daglige brød ud af hver detaille. Caféen »Den grønne Kakadue« er skildret på samme omhyggelige måde med vægten lagt på de små, karakteristiske træk: Den dampende kaffemaskine i baggrunden og de forbipasserende ben set gennem kældervinduet. Vi er i dobbelt forstand i »dybet«. Hernede planlægges forbrydelserne og herned når lægprædikanten med sine frelsende epistler, der i filmen får en noget stiv, symbolsk betydning: Tager man imod dem, omvendes man næsten prompte. Men det er jo igen blot et udtryk for datidens krav til det psykologiske skema. Det må vi undskylde meget med, samtidig med at vi må konstatere, at Holger-Madsens personinstruktion ikke stod på højde med *August Bloms*. Spillet er visse steder forrygende utidssvarende, eksempelvis i en række scener, hvor han har ladet ensemblet spille frontalt. Således oplever vi i retsscenen, at Psilander som den anklagede, under hele processen vender ryggen til dommere og jurister, ligesom han hele filmen igennem omhyggeligt sørger for at få ansigtet eller i det mindste profilen vendt mod kameraet. Større opfindsomhed viser *Robert Schyberg*, der dog leverer en hulkescene med ryggen mod kameraet og publikum, et teatertrick, der med held har kunnet overføres til filmen. Vi vover at påstå, at skuespillerne i »Evangeliemandens Liv« i alt væsentligt har været overladt til sig selv når det ikke lige drejede sig om gruppeopstillinger. Det skal ikke nægtes, at Holger-Madsen med udbytte søger at afbøde sine mangler som personinstruktør med tekniske greb. Hans nærbilleder er velkomponerede og velmotiverede, og hans ofte overraskende kameraindstillinger er opfindsomme og livfulde. Fotografen *M. Clausen*, der også fotograferede hans »Spiritisten«, må uden tvivl tilskrives en stor del af æren for det fotografisk gode resultat. Clausen var, sammen med *Alfred Lind* og *Johan Ankerstjerne* datidens store danske fotografer, og deres indsats i dansk films storhedstid savner endnu den analyse og påskønnelse, den tilsyneladende fortjener.

☆

Det er ofte blevet hævdet, at Holger-Madsens film virkede germanske. Det samme var dog tilfældet med August Bloms, *Olaf Fønss'* og for den sags skyld også *Benjamin Christensens*. Det havde naturligvis sin forklaring deri, at de fleste af datidens kulturstrømninger nåede Dan-

mark fra eller via vore venner og allierede syd for grænsen. *Ebbe Neergaard* var til gengæld inde på den tanke, at den tyske ekspressionisme skulle føres tilbage til Olaf Fønss og hans film fra »Astra« og Dansk Films Co.«. Man kan sådan set gå endnu længere tilbage og finde spor af en begyndende ekspressionisme i såvel Bloms som Holger-Madsens film (»Atlantis«, »Pax Æterna«, »Ned med Vaabnene« og »Himmelskibet«), og med lidt god vilje kan man af »Spiritisten« (at dømme efter stills) og »Evangeliemandens Liv« udlede, at instruktøren arbejder hen mod en stil, der dyrker det manierede.

Man må gang på gang forundres over den erotiske opfindsomhed, mange af datidens danske film udfoldede. »Evangeliemandens Liv« rummer netop et vidunderligt eksempel på dette i den pragtfulde »strip tease«-scene, hvor *Else Frølich* i silhouet klæder sig af for Psilander. Den sætter ved sin elegance og sophistication mangen nutidig erotisk scene i skammekrogen, og den viser, sammen med forteksternes præsentation af Valdemar Psilander, Holger-Madsen når han folder sig ud i det lækreste billedartisteri.

»Evangeliemandens Liv« kan — indtil vi ser »Spiritisten«, om den nogensinde bliver fundet — betragtes som den sidste film af kvalitet i den danske films guldalder. Den viste dristighed i benyttelsen af de filmiske virkemidler, den lagde vægt på milieutegningen; og selv om spillet lader en del tilbage at ønske, er den dog også i dag kunstnerisk mere fængslende end så mange senere »større« danske film. Den havde stil, og det er en sjælden ting i vore dages danske film.

December 1961. *Poul Malmkjær*

Litteratur:

Ebbe Neergaard: Historien om dansk film, 1960.

Museets indledninger til andre af Holger-Madsens film (»Himmelskibet«, Pax Æterna«, »Ned med Vaabnene«).

JENSEN & KNUDSEN

3.) Herr Psilander instuderer sin Rolle som Lægprædikanten.
4.) Lægprædikanten John Redmond er kendt og afholdt af alle Fattigfolk.
5.) -Hvor gider I høre paa ham? Han er en større Synder end nogen af os. Han har tilbragt sit halve Liv i Tugthuset!
6.) -Det er sandt, hvad han siger, men jeg blev uskyldig dømt!
7.)-Gaa med Gud, min Ven, og lad ham gøre dig til en god Mand!
8.) Samme Aften i Havneknejpen "Den grønne Kakadue".
9.) Billy's Forlovede Nelly Gray, haanes for sin Tro.
10.)-Trænger du en Gang til min Hjælp, saa kom til mig!
11.)"Charley med Jernnæven" planlægger et Indbrud.
12.)Du skal krybe gennem Kældervinduet!
13.)-Jeg vil for Fremtiden være en ærlig Mand!
14.)Fattigdom.
15.)Til en sund Sjæl hører et sundt Legeme.
16.)Hjælp mig til at blive et godt Menneske!
17.)-Du haanede mig, fordi jeg har siddet i Tugthuset. Jeg skal nu fortælle dig, hvordan det gik til, at jeg blev troende. Maaske kan du lære af min Livshistorie!

II Afdeling.

18.)(Brev)

Kære Ven!

Jeg synes det er min Pligt som Ven at henlede din Opmærksomhed paa, at din Søn ganske aabenlyst omgaaes den berygtede Demimonde, der paa Natkafeerne gaar under Navnet "Ildfluen". .....

19.)(Brev)

Min kære Dreng!

Din Fader er død - af Sorg over dig, men mig vil Gud give Kraft til at leve, til du kommer ud, saa at jeg endnu en Gang kan kysse din Pande og sige, at jeg aldrig har tvivlet paa din Uskyldighed!

Din Moder.

III Afdeling.

20.) Fængselspræsten faar John Redmonds Sag genoptaget.
21.) -Lad min Historie være dig en Lære!
22.) Træt af Livet.

Fransk: Le précheur d' Evangiles.

Engelsk: The Candle and the Moth.

LE PRÊCHEUR D ÉVANGILES.

3. Monsieur Psilander étudie son rôle du prêcheur laique.

4. Le prêcheur John Redmond est connu et populaire chez tous les pauvres.

5. "Pouquoi prendre la peine de l'écouter ? C'est un pécheur plus grand qu'aucun de nous. Il a passé la moitié de sa vie au bagne."

6. "C'est la vérité ce qu'il dit. Mais j'ai été condamné innocent."

7." Dieu te conduise, mon ami, et qu'il fasse de toi un homme de bien."

8. Le même soir à l'estaminet "Le cacatois vert ".

9. Nelly Gray, la promise de Billy, est insultée pour sa foi.

10. "Si un jour tu auras besoin d'assistance, va me chercher."

11. "Charley à la main de fer" prépare un cambriolage.

12. "C'est toi qui forceras le soupirail de cave."

13. "Dans la suite je serai, moi, un homme honnête."

14. La misère.

15." A l'esprit sain se conforme un corps sain."

16. "Aidez moi pour devenir un brave homme !"

17. "Tu me raillais parce que j'avais été au bagne. Maintenant je vais te raconter comment il se passait que j'eus la foi. Peut-être tu pourrais apprendre quelqau chose de l'histoire de ma vie."

II.Partie.

18. (Lettre).

"Mon cher ami,
étant votre ami je pense bien qu'il me faut vous dire que tout ouvertement votre fils cherche la compagnie d'une demimonde de la pire réputation qu'on nomme au cabaret "la mouche de nuit" ....."

19. (Lettre).

" Mon cher fils,
ton père vient de mourir-de chagrin de toi, -mais à moi Le Seigneur donnera sa force pour que je puisse vivre jusqu'au jour où tu sortiras, ainsi que je pourrai encore une fois t'embrasser le front et te dire que je n'ai jamais douté de ton innocence.
Ta mère. "

III.Partie.

20. L'aumônier fait reviser le procès de John Redmond.

21. "Le récit de ma vie te servira de leçon."

22. Dégoutée de la vie.

En français : Le precheur d Évangiles.
En anglais :The candle and the moth ("La ~~lumière~~ lamme et la mouche".)

A/S NORDISK FILMS COMPAGNI
KØBENHAVN

8312 (2153)

Det danske Filmarkiv
v/Dansk Kulturfilm
Dahlerupsgade 3.

Fremstilling af 1 Sæt
Tekster 35 mm stumme
Modt:28/4 Kl. 8.00
Lev:5/5 1947

"EVANGELIEMANDENS LIV"

1. DET DANSKE FILMARKIV
KØBENHAVN
præsenterer

2. (Den levende Isbjørn)

3. EVANGELIEMANDENS LIV

4. Medvirkende: Valdemar Psilander
Augusta Blad
Robert Schyberg
Else Frølich
Frederik Jacobsen
Alma Hinding
Birger von Cotta-Schönberg
Svend Kornbech.

5. Manuskript og Iscenesættelse:
Holger-Madsen
1914

~~EVANGELIEMANDEN.~~

6. Herr Psilander instuderer sin Rolle som Lægprædikanten.

7. Lægprædikanten John Redmond er kendt og afholdt af alle Fattigfolk.

8. -Hvor gider I høre paa ham? Han er en større Synder endnogen af os. Han har tilbragt sit halve Liv i Tugthuset!

9. -Det er sandt, hvad han siger, men jeg blev uskyldig dømt!

10. -Gaa med Gud, min Ven, og lad ham gøre dig til en god Mand!

11. Samme Aften i Havneknejpen "Den grønne Kakadue".

12. Billy's Forlovede, Nelly Gray, haanes for sin Tro.

13. -Trænger du en Gang til Hjælp, saa kom til mig!

14. "Charley med Jernnæven" planlægger et Indbrud.

15. Du skal krybe gennem Kældervinduet!

16. -Jeg vil for Fremtiden være en ærlig Mand!

17. Fattigdom.

18. Til en sund Sjæl hører et sundt Legeme.

19. Hjælp mig til at blive et godt Menneske!

20. -Du haanede mig, fordi jeg har siddet i Tugthuset. Jeg skal nu fortælle dig, hvordan det gik til, at jeg blev troende. Maaske ~~x~~ kan du lære af min Livshistorie!

II Afdeling.

21. (Brev)

Kære Ven!
Jeg synes, det er min Pligt som Ven at henlede din Opmærksomhed paa, at din Søn ganske aabenlyst omgaaes den berygtede Demimonde, der paa Natkafeerne gaar under Navnet "Ildfluen" -

22. (Brev) Min kære Dreng!
Din Fader er død - af Sorg over dig, men mig vil Gud give Kraft til at leve, til du kommer ud, saa at jeg endnu en Gang kan kysse din Pande og sige, at jeg aldrig har tvivlet paa din Uskyldighed!

Din Moder.

III Afdeling.

23. Fængselspræsten faar John Redmonds Sag genoptaget.

24. -Lad min Historie være dig en Lære!

25. Træt af Livet.

- - - - - -

Evangeliemanden

af

Wilhelm Kienzl.

Ed. Bote & G. Bock, Berlin.

Kjöbenhavn.
Wilhelm Hansen, Musik-Forlag.

Viggo Hjelmsø
Sønder Boulevard 28.

Trykt som Manuscript.
Retten til Opførelse og Oversættelse forbeholdes.

Evangeliemanden.

Musikalsk Skuespil i to Akter*)

Tekst og Musik af

Wilhelm Kienzl.

Op. 45.

Oversat af **Alfred Tofft.**

Forlæggernes Ejendom for alle Lande
Ed. Bote & G. Bock,
Hofmusikhandler
Berlin, Leipziger Strasse 37.
For Danmark: **Wilhelm Hansen,** Kjøbenhavn.

*) Efter en Begivenhed, som meddeles i Dr. Leopold Florian Meissners „Af en Politikommissærs Papirer".

Opførelsesretten saavelsom det fuldstændige Materiale faas alene hos Ed. Bote & G. Bock, Berlin.

Personerne.

Friedrich Engel, Justitiar (Patron) ved Klostret St. Othmar.
Martha, hans Niece og Myndling.
Magdalena, hendes Veninde.
Johannes Freudhofer, Skolelærer.
Mathias Freudhofer, hans yngre Broder, Aktuar (Skriver) ved Klostret.
Xaver Zitterbart, Skræder.
Anton Schnappauf, Bössemager.
Aibler, en ældre Borger.
Hans Kone.
Fru Huber.
Hans, en ung Bonde.
Keglerejserens Stemme.
Natvægterens Stemme.
En Kludesamlerske.
En Dreng.
En gammel Liredrejer, Benediktinermunke, Borgere, Bønder, Brandsvende, Børn.

Første Akt foregaar ved Benediktinerklostret St. Othmar i Nederøstrig (1820), anden Akt i Wien (1850).

Første Akt.

Klostergaard i St. Othmar. I Baggrunden tilhøjre Stiftskirken, lidt hævet over Terrænet; den er tilvenstre ved en aaben Korsgang forbundet med Klostret. I Forgrunden tilvenstre Klosterkroen. Tilhøjre i Forgrunden den med vild Vin overdækkede Keglebane, som tænkes forlænget bag Scenen. Bagved er en Lade synlig. Foran Værtshuset Borde, Stole og Bænke. Tilhøjre og venstre lukker Porte Klostergaarden. — Sen Eftermiddag, Vespertid. Der høres Menighedssang fra Kirken.

1. Scene.

Kor.

Salve Regina, mater misericordiae,
Vita, dulcedo et spes nostra,
Salve!
Ad te clamamus,
Exsules filii Hevae.
Ad te suspiramus
Gementes et flentes
In hac lacrimarum valle!
O clemens, o pia,
O dulcis virgo Maria!

(Under Sangen kommer Mathias og Martha ind.)

Martha.

Hører du de festlige Toner?

Mathias.

Med stille Fred de fylder Hjertet.

Martha.

Naar vil en Gang for os den Sang vel klinge,
og naar skal vi for Herrens Alter knæle
og ham vort glade Troskabsløfte bringe?
— Saa tavs, Mathias, sig mig alting.

Mathias.

O Martha! Af Angst mit Sind forfølges!
I Smug jeg møde maa min Brud.
Hvad jeg for Verden helst gad juble ud,
det maa forties, dølges!

Martha.

Fortvivl blot ikke! Den Dag er nær, da jeg
for Onkel tilstaar frit vor Kærlighed.
Nu har jeg Mod, mig skræmmer han ej mer',
og jeg vor Fremtid trygt imødeser.

(Begge gaar.)

2. Scene.

(Folk forlader Kirken, deriblandt Johannes Freudhofer, som stiller sig ventende op ved Kirkedøren. Tilfældigt ser han tilvenstre og opdager Martha og Mathias.)

Johannes.

Der gaar de med hinanden.
Saa har da Fanden igen ført dem sammen!

(Justitiaren kommer ud af Kirken. Johannes nærmer sig ham underdanigt.)

Aa, blot et Ord, Hr. Justitiar.

Justitiaren.

Hvad vil I, Kære? Naa, fortæl!

Johannes.

Bliv ikke vred, men sig — hvorledes
gaar det med den Lærerpost, som De
har lovet mig en Anbefaling til?

Justitiar.

Jo, ganske godt. Jeg har Jer kraftigt støttet,
og just iaftes hørte jeg for afgjort,
at I til Overlærer udnævnt er.

Johannes.

Hvordan skal jeg dog takke Dem, min ædle Herre!

Justitiar.

Aa, ingen Tak! Jeg talte gerne Eders Sag,
for I er dygtig i Jert Fag
og fortjener just at avancere.

Johannes.

Jeg takker Dem saa meget mere,
maa Deres Tid dog respektere
og takker ydmygst! — Deres Tjener!

(Vil gaa, men vender tilbage.)

Men én Ting har jeg dog paa Hjerte
og vilde ofte med Dem tale,
kun Frygten for Dem at fornærme
holdt hidtil mig tilbage.
Nu maa jeg Samvittigheden følge,
og da De bragte mig saa god en Nyhed,
vil intet mer for Dem jeg dølge.

Justitiaren.

Naa, kom nu heller' ud med Sproget!
Hvad er det for en vigtig Sag?

Johannes.

Men blot én Ting, De lover mig:
Far ikke op, naar jeg har talt!

Justitiaren.

Godt, saa begynd!

Johannes.

Bliv ikke vred og tro ej ondt om mig!
Alt længe saa jeg, at min Broder
til Deres Myndling gjorde Kur,
og hun er ung, let at bestikke.
Bevares vel, jeg tror dog ikke,
at større Skade forefaldt,
— vel kun lidt Pjankeri — ja, det er alt.

Det gør mig blot saa ondt for Martha,
for dette kære, unge Barn,
at han, det Tossehoved, den Mathias,
skal hendes Tanker helt fordreje.
Men til for Alvor ham at følge
er Martha sikkert for betænksom.
Hun ved jo dog saa godt
som alle, der kan se,
at han er blot en sølle Fyr,
og at han aldrig andet blive vil.
Her gælder det kun om at kvæle
den grimme Folkesnak i Fødslen,
da Pigens Rygte ellers staar paa Spil.
Det kan en Værge ej tilstede.
De maa — tilgiv et dristigt Raad —
i Sagen rask Beslutning tage.
Bliv ikke vred, bliv ikke vred!
Jeg holdt det for min Pligt kun Dem at vare.
Jeg haaber, De forstaar mig. — Deres Tjener.

Justitiaren.

Ja, Tak for Deres Raad. Det skal jeg huske.
(Johannes gaar.)

3. Scene.

Justitiaren.

Det er da aldrig muligt?
Den Frækhed skulde man ej tiltro ham,
at nærme sig til Pigen, nok saa kækt!
Den dumme Vindhas! Den forvovne Knægt!
Jeg skal ham lære, den Lurendrejer!
Han maa herfra, ja, han maa bort,
straks skal sin Stilling han forlade! —
Hvad, tør jeg mine Øjne tro,
saa kommer virk'lig Martha dér med ham.
(Gaar tilbage mod Baggrunden. Martha og Mathias kommer uden at se ham.)

4. Scene.

Martha.

Min elskte Ven, nu maa vi skilles.
Betænk, om nogen saa os her!

Mathias.

Vi ses igen, min egen Martha!

Martha.

Ja snart, min Hjertenskær!

Justitiaren (overrasker dem).

Saa har jeg Jer en Gang!
(Mathias vil forklare sig.)

Justitiaren.

Nej stop, Hr. Actuarius!
Nu ser jeg, hvad jeg vil, og har
ej Brug for videre Forklaring.
(Til Martha.)
Og du har ingen Skam,
naar du saa ublufærdigt alt tilsidesætter!
Mærk, hvad jeg siger:
Det gaar galt, hvis ej i alt
du efter mig dig retter!
(Til Mathias.)
Hvem tror han da, at han har for sig?
Til Tidsfordriv for ham
er min Niece dog for god.
(Til begge.)
Slaa blot det Pjankeri ud af Jert Sind!
(Til Mathias.)
Det fordrer jeg: Til Pigens Rygte
skal han Hensyn ta'.
Alt løber Sladren Byen ud og ind,
— en net Skandale, ja!
Men lad mig aldrig se Jer sammen mer'!
Forstaar I mig? Jeg har forbudt det!

Mathias.

Ja undskyld, strænge Hr. Justitiar!
Det er ej Pjankeri.
Jeg elsker Martha varmt og rent,
og noget andet har jeg aldrig ment,
end at en Gang hun skal min Hustru blive.

Justitiaren.

Se se, ja saa, Hr. Aktuar!
Gener Jer ej!
Paa Frierfødder gaar han altsaa?
Det Tossehoved, som intet er og har!
Jeg tror, han er forrykt: Fordreje
med sin Snak den unge Piges Hoved!
For Martha sørger jeg,
og hendes Mand, ham har jeg valgt.
Det er en fornem Rangsperson, —
en stakkels Djævel maa gaa andetsteds.

Martha.

Hold op! Den Tort vil jeg ej længer taale.
Forhaan ej ham, som jeg har valgt til Mand,
den eneste, jeg elske vil og kan.
Men husk, hvad jeg har sagt:
Aldrig vil min Haand jeg nogen anden skænke.
Mit Ord fik han, det staar ved Magt!
Og vil med Tvang I lægge mig i Lænke,
saa tager heller' Døden jeg til Brudgom!

Mathias.

O Martha, dyrebareste blandt Kvinder!

Justitiaren.

Nej, nu først aldrig! Ingen Trods!
Gaa bort, forsvind fra mine Øjne, falske Pige!

Mathias.

Lad Dem formilde, hør mig blot!
Den Stund vil jeg Dem aldrig glemme!

Martha.

Lad Eders Vrede ej fordærve alt!

Justitiaren.

Ti stille! — Det er nok!
Forstaar I, det er Alvor nu, saa hør!
Mathias skal idag sin Plads forlade, —
idag, nej, straks paa Timen!
Og nu forsvinder han!
Vov aldrig mer' at sætte Foden her!

Mathias.

Det kan I nænne?!

Justitiaren.

Hvad understaar han sig?
Han har vel hørt? — Saa gaa!

Mathias.

Nu vel, jeg gaar! — Maa De blot aldrig
angre det, De gør mod mig!

(Skynder sig ud. Justitiaren følger ham.)

Martha.

O store Gud, alt er forbi!

(Synker hulkende ned paa en Bænk med Ansigtet gemt mellem Armene, der hviler paa Bordet.)

5. Scene.

(Scenen staar nogen Tid tom. Johannes kommer.)

Johannes.

Du græder, — hvorfor det?
Saa tal dog, Barn, betro dig kun til mig,
vær uden Frygt, jeg er din Ven.
Vær nu fornuftig. Se,
hvor Livet dog er skønt, men ak,
langt skønnere forvist, naar du —
hvis du mig vilde elske ganske lidt!

Martha.

Jeg be'r Dem, gaa dog, Hr. Johannes.
For den Slags Tale er jeg daarligt stemt.

Johannes.

Aa Snak, min Pige. Vær nu klog!
Jeg tænker ærligt kun paa dig.
Til Hustru gør jeg dig, du Søde.
En Overlærer faar du dig til Mand,
nu kan jeg sagtens stifte Hus og Hjem.

Martha.

Aa, lad mig være, — ti!

Johannes.

Vil du mig da forsmaa?
Har du dit Ord da givet til en anden?

Martha.

Og om saa var? —
Nu ja, — det har jeg.
Saa lad mig heller' sige alt
og spare Jer for Bryderi:
Mathias, Deres Broder, elsker jeg,
og kun hans Hustru vil engang jeg blive.

Johannes.

Umuligt! — Han! Aa Barn, jeg tror du spøger!
Et sølle Mandfolk, en ynkelig Fyr
vil du, — den dejligste, Byens største Pryd! —
da virk'lig ham til Mand dig vælge?
Hvor kom saa latterligt et Indfald
dog i dit søde, lille Hoved?

Martha.

Spar Deres Spot og Haansord, Hr. Johannes.
Jeg skylder ikke Eder Regnskab
for, hvad jeg gør, og hvad jeg lader være.
Men husk kun ét:
For Dem er intet Haab! — Og saa Farvel!

Johannes.

Vent, Martha, vent, og hør et Ord:
Behold for mig kun ham, din fromme Elsker.
Men mange Aar du vente faar,
før han til Brudeskamlen kan dig føre,
— han intet er og bliver aldrig andet.
Se, du er ung og maa hver salig Lyst forsage,
som drager unge Hjerter med sin Magt.
Naar du er Pebermø, kan først Mathias ægte dig,
naar Ungdom, Kraft og Lyst forlængst forsvandt.
Bliv dog hos mig indtil den Tid,
for jeg forstaar at kysse og at elske,
saa du fra Sans og Samling gaar.

Martha.

Du vover, Elendige, saa frækt at tale?
Du har fortjent, at al din Skændighed
for hele Verden blev bekendt.

Johannes.

Naa naa, vær god, skøn Martha. Hør nu —
det var ej ment saa slemt, du Smaa.
Giv mig et Kys nu til Forsoning,
lad alt saa være godt igen.

(Han omfavner og vil kysse hende. Hun støder ham voldsomt fra sig.)

Martha.

Du Slyngel, jeg foragter dig!

Johannes (rasende, idet han gaar).

Satan til Tøs! Jeg skal huske dig!

(Martha iler ud tilvenstre.)

6. Scene.

(Det er efterhaanden bleven Aften. Bønder og Borgere med Koner og Døtre forsamler sig i Klostergaarden.)

Borger Aibler (med sin Kone under Armen).

Hvor den Vej dog er besværlig,
og af Tørst jeg næsten dør.

*

Fru Aibler.
Fred'rik, du idag maa særlig
passe paa, for din Kulør —

Borger Aibler.
Maa jeg bare være fri
for det dumme Gnaveri!

Schnappauf.
Se god Aften, kære Svoger.
En Pot Kegler skal vi ha'.

Aibler.
Gu' bevares, er I gal? —
i en Varme som ida'!

Schnappauf.
Gamle Ven, saa la'r vi være,
andre ta'r jo nok Affære.
Vi skal ha' det lystigt, kære —
se der kommer Zitterbart.

Aibler.
Hej Vært! En Kande Vin! (Klapper sig paa Maven.)
Man maa kæle for sit Skrin.

Zitterbart.
Næ, god Aften, og vel mødt!
Smager Mosten fint og blødt?

Schnappauf.
Naa, tag en Stol og hold dig fast,
du fejes let af Vinden væk.

Zitterbart.
Saa flov en Vits man tilgi'r, for
hans Hjerne løb i Varmen læk.

Kor af Gæster (spidsborgerligt).
Det er dejligt her at dase,
hvile ud ved Aftenstide.

Hele Dagen maa man ase,
selv i Varmen maa man slide.
Her er Vinen god og billig,
man betjenes ekspedit,
og vor Vært er meget villig
til at give lang Kredit,
— derfor kommer vi her tidt.

Aibler.
Fru Huber, hvor er Deres Mand?

Schnappauf.
Han maa derhjemme vugge den Smaa.

Fru Huber.
Aa, pas Dem selv! — Der er han jo!

Hans (kommer fra Keglebanen).
Hvad bli'r det til med det Keglespil?
Har ingen af Jer Lyst dertil?

Schnappauf.
Jeg spiller med. Men Zitterbart,
du er vel med til et Parti?

Zitterbart.
Jo jo, ja ja, men fordrer kun,
at du ej snyder og gør Grin.

Andre Mænd (fra Keglebanen).
Saa kom da. Hvem begynder?
Hør Zitterbart, I lægger for!

Zitterbart.
Med mig har det slet ingen Hast.
Vi trækker Lod om første Kast.

Alle Mændene.
Nej, tag nu fat. Vi spilder blot
vor Tid. — Naa, Zitterbart, begynd!
— Nu gaar det løs!

(Klokkerne ringer til Vesper. Stille Bøn. Mathias kommer fra Klostret og nærmer sig Magdalena.)

Mathias.

Jeg be'r dig, Lene, hør et Ord.

Magdalena.

Hvad nu?

Mathias.

Vor Justitiar har alt erfaret.

Magdalena.

Umuligt!

Mathias.

Min Afsked gav han mig, han jog mig bort.
Imorgen rejser jeg!

Magdalena.

O Gud, I stakkels Venner!

Mathias.

Men én Gang maa jeg endnu Martha se
og hende et Levvel til Afsked sige.
Kæreste, hjælp os i vor Nød:
Gaa hen til Martha, sig fra mig,
at vi, naar alle sover trygt
og Kirkeuret elve slaar,
maa mødes her ved Keglebanen.
Dér tænker ingen paa at søge.

(Under de sidste Ord kommer Johannes lyttende tilsyne.)

Aa, nægt mig ikke denne sidste Bøn!
Og hør saa: Værn hende søsterligt,
naar jeg er fjernt fra Jer i fremmed Land.
Kun til dig jeg hende vil betro,
al vor Lykke er i dine Hænder.

Magdalena.

Mathias, vær kun rolig.
Det skal nok ske. Stol trygt paa mig!

(Mathias gaar.)

Mændene fra Keglebanen.

Naa, kom nu Zitterbart, begynd.

Zitterbart.

Nej Venner, jeg betakker mig.
Lad Schnappauf lægge for en Gang.

(Magdalena forlader sin Plads og gaar ind i Stiftelsen.)

Schnappauf.

Hvad skal de Narrestreger til!
Men for at Tiden ej
med unødig Snak skal gaa,
saa lad mig slaa!

Hans.

Aa, bravo Schnappauf, den var god!
Honnør! Kongen ud af Kredsen!

Alle Spillerne.

Et sjeldent Slag! Se, Kongen faldt!

(Schnappauf slaar to Gange til.)

Schnappauf.

Ja, det var seks. Naa, skriv det ned.

Zitterbart.

Lad mig om det. Jeg véd Besked.

Hans.

Men var det ikke allerbedst,
om det efter Alder gik?

Zitterbart.

Hvem staar for Tur? Naa, kom nu frem.
Hr. Fürböck, Gmeidl, Liebenwein!
Ja, én maa være ældst af Jer.

Hans.

Og skal det efter Alder gaa,
saa er det Mester Zitterbart.

Zitterbart.

Næsvise Lømmel, hold din Mund!

Schnappauf (til Zitterbart).

Nu ingen Vrøvl, spil bare ud.

(Zitterbart tager Kuglen og begynder at sigte.)

Hans.

Men tag først Fingerbøllet paa!

Schnappauf.

Og træd din Naal, min gamle Ven!

Zitterbart (der stadig sigter).

Aa, ryg og rejs! Lad mig i Ro.
Staa ikke dér saa skadefro. (Slaar fejl.

Alle Spillerne.

Haha, haha! Haha, haha!
Aa Zitterbart, bravissimo!

Hans.

Den var jo skæv, gevaldig skæv!
(Alle ler. Zitterbart staar fejl igen.)

Schnappauf.

Gaar Sømmen skævt, tag Briller paa!

Zitterbart.

Det bli'r min Sandten snart for galt.
Saa lad mig dog en Gang faa Ro!

Spillerne (ironisk).

Ja, lad den gamle Mand i Ro!
Haha, haha! Haha, haha!
(Zitterbart slaar endnu en Gang fejl.)

Spillerne.

Han sigter godt, den Zitterbart,
men rammer aldrig det, han vil.

Zitterbart.

Aa, ryg og rejs ad Bloksbjerg til!
Lad andre vise, hvad de kan!

Hans.

O Zitterbart, o Zitterbart,
o Franz Xaverius Zitterbart!

Med Keglespil maa du la' vær',
for Kuglen er dig altfor svær.
Tag hellere dit Pressejern,
som ofte var dig Ven og Værn,
og brug det som en Livremskvast,
saa staar du bedre fast.
(De andre gentager de sidste Linjer.)

Zitterbart.

Nuvel, jeg slaar endnu et Slag.
Pas paa, det bli'r det glatte Lag!
(Slaar atter fejl.)
Fordømte Stads!
(Almindelig Latter.)

Hans.

O Zitterbart, du slanke Aks,
bliv heller' ved din Skræddersaks
og tag med Alen, Traad og Naal
af Keglebanen Længdemaal.
En Gedebuk dig lære kan
at omgaas Horn med fin Forstand:
Gaa kun paa Ho'det lige i,
saa ramler alle ni!
(De andre gentager de sidste Linjer.)

Zitterbart (slaar rasende en Gang til).

Saa lad mig da slaa alle ni!

Keglerejserens Stemme (bag Scenen).

Alle ni!

Spillerne.

Alle ni!

Alle Mand og Kvinder.

Ha, alle ni, ha, alle ni!
Og uden Snyderi!
Den Skræderlil slog alle ni!
Han er et rent Geni!

Zitterbart.

Ja, skab Jer kun og mor Jer blot,
jeg ler dog sidst, og det er bedst.
Som Keglekonge flot
jeg blæser af Jeres Protest!

Schnappauf (Spottevals med Kor og Dans).

Hurra, hurra! Den Skrædderlil,
den Zitterbart slog alle ni!
Og sin Bedrift han havde meldt!
Han er en vældig Keglehelt!

Han uden Traad og uden Naal
har gjort paa alle Kegler Kaal.
Hans Skaal! Ja han besejrer alt
foruden Traad og Alenmaal.

Staar der en Saks kun i hans Skjold,
han æres dog som Ridder bold!
For ham kan ingen Kegle staa,
hans Keglery vil sent forgaa!

Mændene (bærer Zitterbart paa Skuldrene).

Hil Zitterbart, hil Zitterbart!

Fru Aibler.

Saa min Ven, nu maa vi hjemad.

Aibler.

Vent min Snut, nu gaar vi snart.
Lad os skyde langsom Fart,
for denne Vin var ikke let.

Fru Aibler (trættekær).

Meget kunde været spart.
Det var et artigt Regnebræt!
(De gaar Arm i Arm.)

Schnappauf (til Zitterbart, idet han gaar)

Ikke sandt, gemytlig Aften!

Zitterbart (stødt).

Jo gemytlig, som man ta'r.

Mændene (i Forbigaaende til Zitterbart).

Gaa nu hjem, Hr. Zitterbart,
vor Højagtelse I har.
Sov nu sødt, og drøm saa rart!
(indbyrdes.) Han er dog en rigtig Nar.

7. Scene.

(Tjenere lukker de to Klosterporte og gaar. Scenen er tom, Fuldmaanen kommer frem. Johannes ses i Nærheden af Laden.)

Nocturne.

Johannes (lister over Scenen).

Snart slaar den elve, — saa maa de komme!
(Klokken slaar 11 paa Taarnuret.)
Hvor er det koldt — mærkværdigt — i en Juninat.

Natvægterens Stemme (høres nede fra Byen).

I Godtfolk, lad Jer sige:
Vor Klok' har slagen elve.
Giv Agt, at I Jer Ild tilser,

Johannes (gentager mekanisk hen for sig).

— „at I Jer Ild tilser".

Natvægterens Stemme.

paa det at ingen Ufærd sker!

Johannes.

— „paa det at ingen Ufærd sker" —
Jeg hører Fodtrin. (Lister om bag Hyldebusken.)

8. Scene.

(Mathias kommer fra Klostret, Martha ad Kirkestien.)

Mathias.

Min Hjertenskær! Tak, fordi du kom til mig!

Martha.

Aa, du min elskte, tror du da,
at jeg det kunde bære,
fra dig at skilles uden kærlig Afsked?

Mathias.

Saa kort en Lykke, hvem turde den fra os vel rane?

Martha.

Min bedste Ven, vi skal hinanden miste,
jeg sidste Gang i dine Øjne ser.
En grusom Skæbne lod vor Lykke briste,
et kort Farvel — saa ses vi aldrig mer'.

Mathias.

Aa aldrig! — Nej, sig ikke aldrig.
Det haarde Ord, det spaar vor Lykkes Død!
Jeg gaar, Gud vil det saa, men vender snart tilbage,
da vil vi glemme al vor Sorg og Nød!

Martha.

O kom igen og bliv hos mig bestandig.
I dine Arme findes al min Lykke.

Mathias.

Jeg drager bort, for ikke at fortabe
min Ret til dig, som grusomt nægtes mig.
Ved stadig Flid skal jeg et Hjem os skabe,
hvor vi kan nøjsomt leve, du og jeg.

Martha.

Men hvordan skal dog disse Kvaler bæres?
Kun Uro, ingen Trøst, naar du gaar bort.

Mathias.

O, græd blot ej, min egen, elskte Pige,
bekæmp din store Smerte, al din Frygt.
Vær glad og trøst dig: Vi er altid sammen,
om ogsaa Tid og Sted os skiller ad.

Du elskte, overjordisk kære!
Din Tro gør Trængselstiden kort.
O lad mig af dit rene Væsen lære
den Himlens Fred, som aldrig svinder bort.
O lad min Sjæl sig endnu én Gang sænke
med stille Andagt i dit Hjerte ned,
og lad dit Øjes Glans mig Haabet skænke
om Fremtidslykkens sikre Salighed!

Begge (sætter sig paa Bænken under Hyldebusken).
Nu har vi Hjerter byttet
paa Trods af Verdens Magt
og vore Skæbner knyttet
i evig Troskabspagt.

Saa sandt som Gud ej glemmer,
og Trofasthed faar Løn,
saa vist vor Fremtid gemmer
en Lykke underskøn.

Johannes (sniger sig nærmere til Busken).
Ej længer' vil jeg taale de forhadte,
de skal med Blod mig denne Tort erstatte!
Jeg føler, hvad jeg aldrig før har kendt,
min Elskov har til Had sig vendt.
Med djævelsk Lyst forlanger vildt mit Indre
at svælge højt i andres Nød.
Om selv jeg knuses, intet kan det hindre,
jeg tørster efter Hævn og Død! —

(Han styrter desperat hen mod Laden. Kort efter stiger der Røg op bag Keglebanen, Ilden bliver hurtigt til et Flammehav. Man hører Natvægterens Brandsignal.)

9. Scene.

Natvægterens Stemme.

Brand ohoj! — Brand ohoj!

Mathias.

Var det et Raab?

Martha (som i Drømme).

Hvad nu? — Gjaldt det mon os?

Mathias.

Se Brand! — Min elskte, flygt
og redd dig selv! — Jeg gør min Pligt.

Martha.

O bliv derfra, sæt ej dit Liv i Fare.

Mathias.

Jeg maa! Lev vel!

Raab (bag Scenen).

Brand! Brand!

Flere Tjenere
(kommer ned fra Klostret og griber Mathias).

Han har gjort det! Grib ham! Hold ham fast!

Kvinder (skriger op).

Hjælp! Frels os!

Mathias (til Tjenerne).

Af Vejen, Slyngler! Lad mig hjælpe!

(Stormklokker, Hornsignaler, Raab og Forvirring. De to Porte bliver sprængt udefra, Folkehoben stormer ind. Tumult.)

Nogle Mænd.

Tag fat i en Fart! Lad os hjælpe!
Kom og spild ingen Tid!

Kvinderne.

Hjælp os! Frels os!

Justitiaren, Abbeden og **Benediktinermunke**
(iler ud af Klostret).

Til Hjælp! Brand! Frels vor Kirke!

Tjenerne (fører Mathias til Justitiaren).

Han har det gjort!

Alle.

Ned med ham! — Den Skriverknægt!

Justitiaren.

Gaa væk! Ingen maa ham røre!
Men bind ham fast!
Jeg kender ham og ved Besked:
Han har det gjort af Hævn mod mig!

Alle.

Af Hævn han handled', den Forbryder!!

Mathias.

Ved Gud, jeg véd mig fri!

Martha (styrter frem af sit Skjul).

Han er uskyldig!

(Synker afmægtig sammen. Mathias bliver ført bort.)

Tæppet falder hurtigt.

Anden Akt.

(Foregaar 30 Aar senere.)

I. Del.

En Gaard i Wien. I Baggrunden en gammel Gennemgang. I Huset tilhøjre et Køkken.

1. Scene.

Magdalena.

Johannes sover, men tunge Drømme plager ham.
Syg, syg er han, dog allermest paa Sjælen.
Naar han sin Broders Navn i Smerte stønner,
da faar jeg Anelser, som helst jeg vilde undgaa.
En Trøst det er, at jeg kan pleje ham, den Ven,
som fo'r saa vide om, men syg er vendt tilbage. —
Og du, Mathias, færdes du endnu paa Jord,
og blev din Uskyld aabenbaret for enhver,
saa alle ser den Uret, du har lidt?!

I straaler Ungdomsdage
i fjern, forklaret Pragt
og drager mig tilbage
med Mindets milde Magt.
Jeg hører Klokker klinge
og Sang af Kirkens Kor,
de Toner Bud kan bringe
om Himmelfred paa Jord.
Jeg ser de kære Steder,
mit stille Barndomshjem,
og mine bedste Glæder
for Tanken træder frem.

I har, o svundne Dage,
saa vemodsfuld en Magt, —
o vend igen tilbage
i ungdomsfager Pragt!

2. Scene.

(Børn kommer ind fra venstre, først Drenge som Soldater, dernæst Piger. En gammel Liredrejer spiller en Marsch.)

Magdalena (for sig).

O skønne Drøm, du svandt saa hastigt bort!

Nogle Piger.

Spil mere!
Lad os danse!

(Liredrejeren spiller en Lanner'sk Vals. Børnene danser med Magdalena rundt om Linden.)

En Kludesamlerske (gaar over Baggrunden.)

Klude! — Klude! — Klude!

(Drengene begynder igen at marschere.)

Magdalena.

Se Børn, se her, hvem kommer dér?
Det er en Evangeliemand.

3. Scene.

Mathias (temmelig ældet, med langt hvidt Haar.)

„Lovet være Jesus Christus!"

Magdalena.

„I Evighed, Amen!"

Mathias (læser op af Bogen).

„Salig den, som uskyldigt lider
og uretfærdigt forfølges,
ti ham tilhører
Himmerig.
Salige ere I, naar man
bespotter og forfølger Jer

og taler allehaande ondt
imod Jer for min Skyld.
Jubler højt i Jer Glæde,
ti Eders Løn
er stor i Himlen!"
(Han faar Almisse og siger derpaa til Børnene:)
„Lader de smaa komme til mig!"
Guds Ord vil jeg Jer lære.
Syng nu I som jeg:
„Salig den, som uskyldigt lider"

Nogle af Børnene (synger efter).
„Salig den, som uskyldig —"

Mathias (retter).
„uskyldigt" —

Børnene.
„— uskyldigt lider"

Mathias.
Ja, det var godt, — nu vid're:
„og uretfærdigt forfølges."

Børnene.
„og uretfærdigt forfølges."

Mathias.
Hvor flinkt! Og gentag nu, hvad I har sunget.

Børnene. (Mathias hjælper til.)
„Salig den, som uskyldigt lider
og uretfærdigt forfølges."

Mathias.
Kan nogen huske mere?
Naa, forsøg nu blot.

En Dreng.
Jeg kan:
„— ti ham tilhører Himmerig."

Mathias.
Nu alle!

Børnene
„ti ham tilhører Himmerig."

Magdalena.
Hvor smukt I lærer af den gode Mand.

Mathias.
Syng det en Gang endnu.

Magdalena.
Jeg synger ogsaa.

Alle.
„Salig den, som uskyldigt lider
og uretfærdigt forfølges,
ti ham tilhører
Himmerig."

Mathias.
Nu, kære Smaabørn, maa jeg Jer forlade.
Min gode Kone, tillad mig en Bøn:
Giv mig lidt Vand, jeg er saa tørstig.

Magdalena (for sig selv).
Hvad skal jeg tro?
(Til Mathias, idet hun rækker ham Vand.)
I er mig saa bekendt.
Hvor er I fra? Fortæl, sig Eders Navn!

Mathias.
Min Faders Hus stod i St. Othmar,
— det var den gamle Skole.

Magdalena.
Hvad, er det muligt?
Eller drømmer jeg?
Er I —

Mathias.
Ja, Mathias er jeg.

Nok muligt, at du ikke kendte
de smertefurede Træk igen
og dette Haar, af Sorg saa hvidt.
Jeg ogsaa dig genkender,
du gode Magdalena.
Min Ungdoms fjerne Dage
dit Ansigt maner frem.

Magdalena.

O tal, fortæl, hvad har du lidt
i disse mange, lange Aar?

Mathias.

Ak, Livets bitre Smertenskalk,
den har jeg tømt til sidste Draabe.

Ja, hør nu blot, hvad jeg fortæller.
Mit Blik omtaages sært — aa, det er Tanken
om denne skæbnesvangre Rædselsnat,
hvis Gru du selv har været Vidne til.

Da man mig komme saa just fra den Lade,
hvor Ildens Flammer først sig havde vist,
saa greb man mig, og mange raabte højt,
at jeg forøved' dette Skændselsværk.

Som mistænkt blev jeg tiltalt og sat fast.
„Han lavt sig hævned' paa Justitiaren,
der havde nægtet ham sin Myndlings Haand!"
— Det sagde de. —

Al min Protest, min Ed, alt var forgæves.
Jeg bønfaldt, klaged', trodsed', ja jeg svor
ved vor Frelsers blodige Vunder, —
men ingen Frelser fandt jeg i min Nød.

Jeg blev holdt fast af de Bevisers Kraft,
som mine Fjender ivrigt skænked' Tro.
Saa faldt da Dommen. — Gud! — og jeg blev dømt
til tyve Aar i strængest' Fangenskab.

Magdalena.

Jeg véd det. Tyve Aar!!

Mathias.

Men endnu er den Gaade ikke løst,
hvem der bedrev det lumske Niddingsværk,
ti jeg er fri for Skyld: Gud er mit Vidne!

Magdalena.

Hvor har I kunnet bære al den Uret?

Mathias.

Hvad jeg har prøvet, kan ej Ord beskrive,
og hvad jeg led, ved Gud, led ingen anden.
Knap haabed' jeg igen at se Guds Jord
og fryde mig ved Vaarens lyse Farver.
Tilsidst dog nærmed' sig den Dag,
som skulde udfri mig fra Fængslets Rædselsmørke.
Og saa gav man mig fri.
Da bøjed' jeg mit Knæ og takked' Gud,
som i sin Naade lod mig se sit Lys, sin Himmel.

Men da jeg saa mig om,
var alt saa tomt og øde,
ja, helt forvandlet.
Og dog var alt som før
men jeg, jeg var en anden.
Min Ungdom var forbi, min Lykke svandt med den!
Da søgte jeg mig selv,
men ak, forgæves!
Jeg søgte hende, for hvem jeg led og leved,
— min Martha!
Men hende fandt jeg ikke.
En Dag jeg vandred' til vor Fødeby,
af ingen kendt jeg var,
dér hører jeg det frygtelige Budskab,
at Martha i Donaus Bølger, —
i al sin Smertes vilde Angst og Nød, —
sin Død har søgt, — sin Død har fundet.

Saa ganske brudt og kun et Vrag
blev jeg til Tigger!

Det værste var ej Fængselstraf
og alle andre Pinsler,
langt værre er den Skam,
som jeg uskyldig bære maa.
Har Straffen end jeg sonet af,
der hviler dog et Skær af Skyld paa mig,
og aldrig vil det mig forlade!

— — — — — — — — — — — — — —

Ti Aar har jeg nu vandret gennem Landet,
og hver en Dør jeg banked' ydmygt paa,
men overalt blev Adgang mig forment.
Ja, tigget har jeg — ej om Almisse,
om Arbejd' kun. — Selv det har man mig nægtet.

Jeg tog Vorherres hellige Bog i Haand,
fandt Trøst ved at forkynde højt hans Ord,
ja saadan blev jeg — Evangeliemand.
Hvem kan erstatte mig de Aar, de Glæder,
som man har stjaalet skændigt af mit Liv?
Aa, disse Tanker dræber mig.
Hvor er Retfærdighed? — Ak — ak!

(Synker afmægtig ned paa Bænken under Linden, Magdalena tager sig kærligt af ham.)

Magdalena.

Du stakkels, haardtprøvede Mand!

(En Pige bringer efter Magdalenas Anvisning fra Køkkenet en Tallerken varm Suppe og Brød. Mathias kommer lidt efter lidt til sig selv.)

Mathias.

Aa Tak, du kære,
jeg var kun saa mat.

Magdalena.

Er I hungrig?

(Mathias bekræfter det stiltiende. Han spiser hastigt.)

Min kære Ven, kom nu snart igen.
Derinde er en syg og stakkels Mand,
hvis Død kan ventes hver en Time.
Ham vil I bringe Trøst med Eders Sang.

(For sig.)

Jeg tør jo ikke røbe,
at det hans Broder er.

— — — — — — — — — — — — — —

Børn, kom nu her og lad mig høre det,
den kære, gode Mand Jer før saa smukt har lært.
Naa syng nu pænt!

(Det ringer Middag fra Kirketaarnet.)

Hør blot, hvor Klokkerne ringer.
I maa knæle, og fold Eders Hænder til Bøn.

(Børnene knæler foran Mathias.)

Børnene.

„Salig den, som uskyldigt lider
og uretfærdigt forfølges,
ti ham tilhører
Himmerig."

(Tæppet gaar langsomt ned.)

II. Del.

(Foregaar en Dag senere.)

Johannes Værelse. Johannes hviler paa en Feltseng nærved et Vindu, hvorfra der er Udsigt over Gaarden. Sen Eftermiddag.

1. Scene.

Johannes (farer ængstelig op af sin Søvn).

Skal aldrig da min Kval faa Ende!
Hvornaar vil min Forløsnings time slaa?
Og saa den Gud, hvem alle priser,
og om hvis Hjælp de alle raaber!
Hvad har saa han vel gjort for mig?

Hvor er den Alforbarmende,
som de ham kalder?
Har han vel vist Barmhjertighed mod mig?
Jeg pines, tæres langsomt hen,
og ingen Smerte stiller han.
Mit Blod er mat, mit Bryst gaar trangt,
som Bly saa tungt alt tynger mig.
Den kolde Sved vil aldrig mig forlade,
i frygtelige Kuldegys jeg skælver.
Og dog, hvad er de Smerter vel, som jeg maa lide,
imod den Dæmon, som mit Hjerte sønderflaar?
Paa Slangevis den om min Krop sig snor
og knuger skaanselsløst mit arme Bryst.
Min Brøde piner mig tildøde,
og den har vakt Samvittighedens Røst.
Kunde jeg for Verden skrige ud den Brøde,
jeg imod min Broder har forvoldt!
Men saa: Jeg kan dog ej mig selv forraade!
Nej, nej! — Dybt i mit Bryst jeg skjuler dig,
min Hemmelighed. Bliv dér til evig Tid.
I Gravens mørke Gem gaar du med mig.

— — — — — — — — — — — — —

Er der en Gud, jeg hader ham,
forbander ham, der gav mig Livet.
Dog for hans egen Skyld jeg tror,
han er en Fabel. — Hvad gavned' han vel mig?
Men Tvivlen martrer dog min Sjæl.
Jeg vil ej tro, at Gud er til!

Mathias' Stemme
(klinger op gennem det aabne Vindu).

„Herre, forbarm dig over mig
for din store Miskundhed.
Ved din naaderige Barmhjertighed
slet mine Synder ud!
Ti mine Synder erkender jeg,
og al min Brøde staar stadig for mig.

Kun for dig haver jeg syndet
og ondt har jeg gjort for dig."

Johannes.

Hvad er det?
Det er, som kendte jeg den Stemme.
Hvor haarde Ord, og dog hvor blød en Røst!
Jeg maa den Sanger se,
som rører min forpinte Sjæl.
(Han ringer. Magdalena træder ind.)

2. Scene.

Magdalena.

Har Herren kaldt? I er saa bleg.

Johannes.

Hørte du Sangen? Kald den Mand,
for jeg vil se ham. Lad ham komme.

Magdalena.

Men Herre, — en Gadesanger!
Gaar det mon an at se ham her?

Johannes.

Hvortil den Snak? Lad mig om det.
Ham vil jeg se, og du har kun at lystre.
Gaa ligestraks derned og hent ham. — Gaa!

Magdalena.

Jeg gaar. (For sig.) Gud staa os bi, hans Vilje ske!
(Gaar.)

(Efter nogen Tid træder Mathias ind, ledsaget af Magdalena og bliver bekedent staaende i Baggrunden. Magdalena gaar ind i et Sideværelse.)

3. Scene.

Johannes (til Mathias).

Jeg takker dig, for at du kom til mig.

Mathias.

O Herre! Hvormed kan jeg tjene Jer?
En Tigger er jeg, kun et nedbrudt Vrag!

Johannes.

Aa, men en Stemme har du, som til Sjælen gaar
og gyder Olie paa mit Hjertes Oprørsbølger.

Mathias.

Min stakkels Sang, kan den saa stor en Magt vel eje?
Guds Ord, som er deri, alene skænker Fred.

Johannes.

God maa d e n være, som lindre kan min Smerte.

Mathias.

Jeg b l e v vel god. Gerne jeg Jer hjælper.

Johannes.

Jeg Tillid har til dig. Saa hør mig da.
Luk ej dit Øre for en Døende!
Tungt er det, at forklare alt,
men ingen ved, hvad jeg nu røbe vil.

Mathias.

Tal kun, saa kan I Eders Hjerte lette.
Hos mig er alting trygt gemt bort til evig Tid.

Johannes.

Langt vestpaa ligger der et gammelt Kloster,
som over Donaufloden knejser stolt.
Dér har jeg tilbragt al min Ungtomstid,
dér voksed' jeg til Mand — og blev forelsket.
En Pigelil, saa kysk og ren som Sne,
opflammed' vilde Længsler i mit Hjerte, —
og hun hed Martha, dette skønne Barn!
Men jeg har haft en Broder, som forlængst jeg misted',
han elsked' ogsaa Martha varmt og ømt.

Mig viste koldt hun bort. Jeg maatte se,
hvorledes hendes Sind blev vendt mod ham,
tilsidst hun gav ham evigt Troskabsløfte.
Men i mit Hjerte rased' vilde Storme,
og Jalousi fortærede min Sjæl.
Jeg passed' paa, hvor de ved Nat befandt sig,
sneg mig derhen af Had og Hævn besat —

Mathias (styrter pludseligt frem).

Hold op, hold op! Jeg vil ej høre mere!

Johannes.

Hvad griber dig saa voldsomt, gamle Mand?

Mathias.

Ha, denne Mund, de Øjne, denne Stemmes Klang!
Det er dig, det er dig! — Johannes, ak min Broder!

Johannes.

Gaa bort fra mig, Mathias! Rør dog ej ved mig!
Uværdig er jeg til at kaldes Broder,
mit Navn er urent, nævn det aldrig mere.
Saa hør nu blot, hvad jeg fortæller dig:
Jeg er den Forbryder, som har dit Liv forspildt.
Ja, det var mig, som vilde knuse Eder,
mig, som stak Klosteret i Brand,
og mig, som har dig bagtalt og forraadt!

(Han synker som tilintetgjort tilbage paa Puden. Mathias farer uvilkaarligt frem, som om han vilde kvæle ham, men synker stønnende ned paa en Stol.)

Johannes (hæver sig langsomt lidt op).

Mathias, kan du tilgi' mig?
Aa tal! Dit Liv har jeg forspildt!

Mathias.

I tyve Aar har jeg uskyldig
smægtet i en Fængselsgrav.

Johannes.

I tyve Aar — min stakkels Broder!
For en elendig misted' du din Lykke!
Alverdens Kvaler brænder i min Sjæl.
O Død, Forløser, kom, o kom dog snart!
Lad Straffens Lyn min Synd, min Brøde ramme. —
Død, Død! — Mathias — Broder — aa — tilgiv!

(Synker halvt bevidstløs tilbage paa Sengen.)

Mathias (efter synlig indre Kamp).

Johannes, jeg tilgiver dig!

(Magdalena er ubemærket kommen ind.)

Johannes.

Tak! — kære Broder! — Ah!

(Dør. Mathias folder Hænderne i stum Bøn.)

Magdalena.

„O Gud, forlad os vor Skyld,
som ogsaa vi forlade vore Skyldnere!"

Børnestemmer (klinger op fra Gaarden).

„Salig den, som uskyldigt lider
og uretfærdigt forfølges,
ti ham tilhører
Himmerig."

(Tæppet falder langsomt under Sangen.)

C. G. Röder G. m. b. H., Leipzig.

3330.(2547).

DANSK KULTURFILM,
Dahlerupsgade 3.
V.

1 Sæt Tekster, 35 mm stum-
me.XXXXXX
Modt: 14/5-47.

"EVANGELIEMANDEN"
(THE CANDLE AND THE MOTH).

1. THE DANISH FILM LIBRARY COPENHAGEN presents (3 Gange længere end dansk Tekst.)

2. (Den levende Isbjørn - eventuelt med engelsk Tekst) 4 Meter.

3. THE CANDLE AND THE MOTH

XXXX _____

LE PRÊCHEUR D'EVANGILES
1914

4. Featuring
Valdemar Psilander

Robert Schyberg — Svend Kornbech
Augusta Blad — Alma Hinding
Else Frölich — Birger v. Cotta Schönberg

5. DIRECTED BY
HOLGER-MADSEN

---

122. (UDG).

3. Mr. Psilander is rehearsing his part as the lay preacher, John Redmond.

4. The lay preacher John Redmond is known and loved by all the poor.

5. Why do you bother to listen to him? He spent half his life in prison.

6. He is telling the truth, but I was innocent!

7. God be with you, my friend, and may he make a good man of you!

8. The same evening in a water front dive.

9. Billy's girl, Nelly Gray is mocket because of her faith.

10. Should you ever need my help come to me!

11. "Charley with the Iron Fist" is planning a burglary.

12. (UDG).

13. From now on I will be an honest man!

14. Poverty.

15. A sound mind in a sound body.

16. (UDG).

(Evangeliemanden)

17. You scoffed at me for having been in jail. I shall now tell how it happened that I got the faith. Perhaps my life will teach you something!

Part II.18. (A letter)

My dear friend,
I consider it my duty as your friend to draw your attention to the fact that your son is quite openly keeping company with the notorious demimonde who is known as "The Fire Fly" in the night clubs.

19. (A letter)
My dear boy,
Your father has died - of grief over you, but God will give me strenght to live till you get out so that I may once again kiss your brow and tell you that I have never doubted your innocence!

Your mother.

Part III.2o. The prison chaplain has John Redmond's case reviewed.

21. Let my story be a lesson to you!

22. Tired of living.

- T H E E N D -

The Candle and the Worb

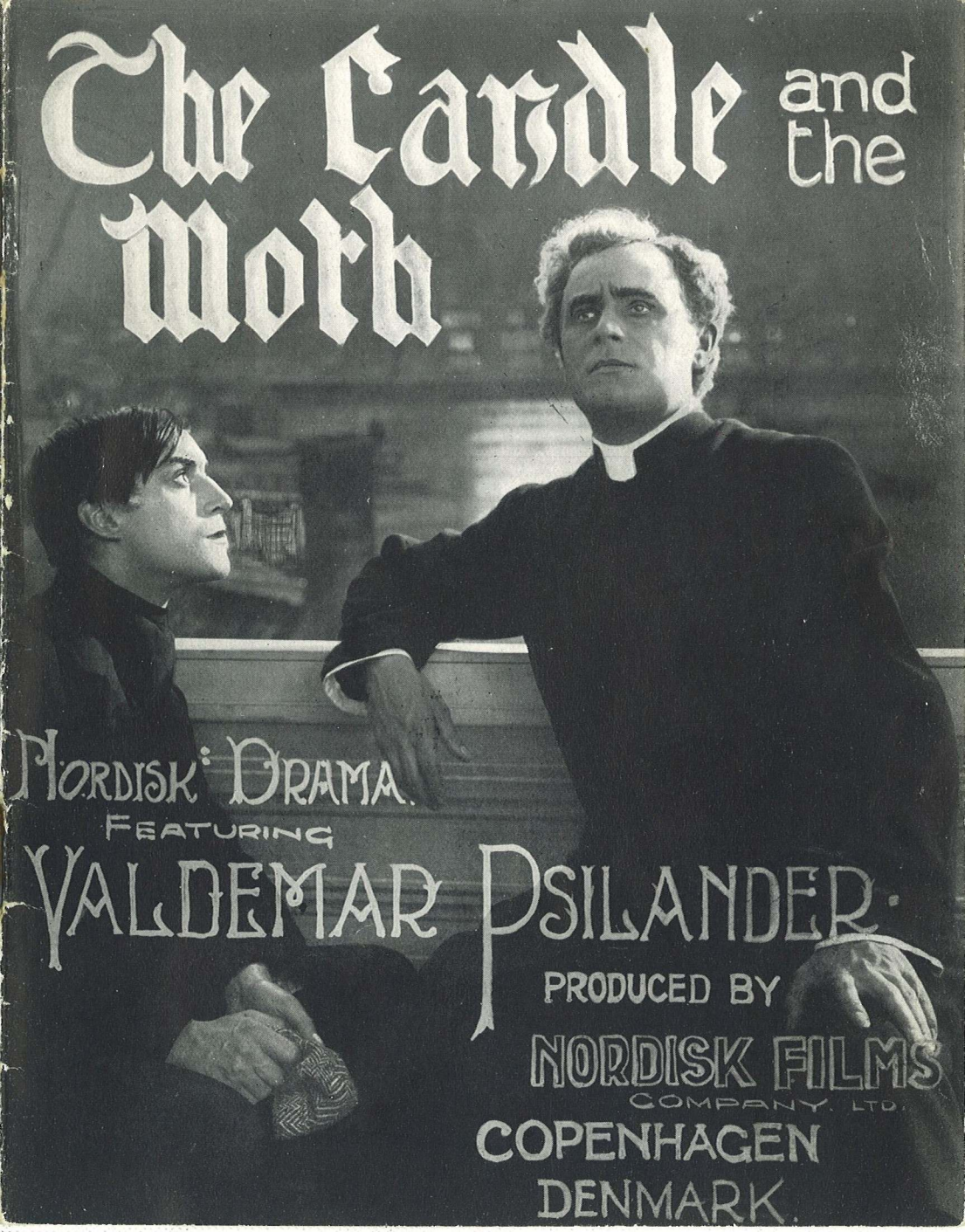

NORDISK DRAMA.

FEATURING

VALDEMAR PSILANDER.

PRODUCED BY

NORDISK FILMS COMPANY, LTD.

COPENHAGEN

DENMARK.

Bookings can be arranged through:—

WEISKER BROS.,
Kinema House, London Road,
LIVERPOOL.
Also at
Manchester : 2 Long Millgate.
Belfast : 13 Pottinger's Entry.
Dublin : 205 Gt. Brunswick St.

For LANCASHIRE, CHESHIRE, NORTH WALES, IRELAND

NEW CENTURY FILM SERVICE,
42 Park Place, Leeds.

For YORKSHIRE

NEW CENTURY FILM SERVICE,
71 Norfolk St., Sheffield.

For NOTTINGHAMSHIRE, DERBY

THE NORTH EASTERN FILM SERVICE,
7 Collingwood Street,
Newcastle-on-Tyne.

For NORTHUMBERLAND, CUMBERLAND, DURHAM, WESTMORELAND

GREEN'S FILM SERVICE,
833 Gallowgate, Glasgow.

For SCOTLAND

The Nordisk Film Co.
Limited,
25 Cecil Court, London, W.C.

For LONDON, MIDLANDS, S. WALES and all remaining territory